។ នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។

អង្គុត្តរនិកាយោ

ឯកាទសកនិបាតបាឡិ

១. និស្សយវគ្គោ

១. កិមត្ថិយសុត្តំ

១. [អ. និ. ១០.១] ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – "កិមត្ថិយានិ, ភន្តេ, កុសលានិ សីលានិ កិមានិសំសានី"តិ? "អវិប្បដិសារត្ថានិ ខោ, អានន្ទ, កុសលានិ សីលានិ អវិប្បដិសារានិសំសានី"តិ។

"អវិប្បដិសារោ បន, ភន្តេ, កិមត្ថិយោ កិមានិសំសោ"? "អវិប្បដិសារោ ខោ, អានន្ទ, បាមោជ្ជត្ថោ បាមោជ្ជានិសំសោ"។

"បាមោជ្ជំ បន, ភន្តេ, កិមត្ថិយំ កិមានិសំសំ"? "បាមោជ្ជំ ខោ, អានន្ទ, បីតត្ថំ បីតានិសំសំ"។

"បីតិ បន, ភន្តេ, កិមត្ថិយា កិមានិសំសា"? "បីតិ ខោ, អានន្ទ, បស្សទ្ធត្ថា បស្សទ្ធានិសំសា"។

"បស្សទ្ធិ បន, ភន្តេ, កិមត្ថិយា កិមានិសំសា"? "បស្សទ្ធិ ខោ, អានន្ទ, សុខត្ថា សុខានិសំសា"។

"សុខំ បន, ភន្តេ, កិមត្ថិយំ កិមានិសំសំ"? "សុខំ ខោ, អានន្ទ, សមាធត្ថំ សមាធានិសំសំ"។

"សមាធិ បន, ភន្តេ, កិមត្ថិយោ កិមានិសំសោ"? "សមាធិ ខោ, អានន្ទ, យថាភូតញាណទស្សនត្ថោ យថាភូតញាណទស្សនានិសំសោ" ។

"យថាភូតញាណទស្សនំ បន, ភន្តេ, កិមត្ថិយំ កិមានិសំសំ"? "យថាភូតញាណទស្សនំ ខោ, អានន្ទ, និព្ពិទត្ថំ និព្ពិទានិសំសំ"។

"និព្ពិទា, បន, ភន្តេ, កិមត្ថិយា កិមានិសំសា"? "និព្ពិទា ខោ, អានន្ទ, វិរាគត្ថា វិរាគានិសំសា "។

"វិរាគោ បន, ភន្តេ, កិមត្ថិយោ កិមានិសំសោ"? "វិរាគោ ខោ, អានន្ទ, វិមុត្តិញាណទស្សនត្ថោ វិមុត្តិញាណទស្សនានិសំសោ។

"ឥតិ ខោ, អានន្ទ, កុសលានិ សីលានិ អវិប្បដិសារត្ថានិ អវិប្បដិសារានិសំសានិ, អវិប្បដិសារោ បាមោជ្ជត្ថោ បាមោជ្ជានិសំសោ, បាមោជ្ជំ បីតត្ថំ បីតានិសំសំ, បីតិ បស្សទ្ធត្ថា បស្សទ្ធានិសំសា, បស្សទ្ធិ សុខត្ថា សុខានិសំសា, សុខំ សមាធត្ថំ សមាធានិសំសំ, សមាធិ យថាភូតញាណទស្សនត្ថោ យថាភូតញាណទស្សនានិសំសោ, យថាភូតញាណទស្សនំ និព្ពិទត្ថំ និព្ពិទានិសំសំ, និព្ពិទា វិរាគត្ថា វិរាគានិសំសា, វិរាគោ វិមុត្តិញាណទស្សនត្ថោ វិមុត្តិញាណទស្សនានិសំសោ។ ឥតិ ខោ, អានន្ទ, កុសលានិ សីលានិ អនុបុព្ពេន អគ្គាយ បរេន្តី"តិ។ បឋមំ។

២. ចេតនាករណីយសុត្តំ

២. [អ. និ. ១០.២] "សីលវតោ, ភិក្ខវេ, សីលសម្បន្នស្ស ន ចេតនាយ ករណីយំ – 'អវិប្បដិសារោ មេ ឧប្បជ្ជតូ'តិ។ ធម្មតា ឯសា, ភិក្ខវេ, យំ សីលវតោ សីលសម្បន្នស្ស អវិប្បដិសារោ ឧប្បជ្ជតិ។

“អវិប្បដិសារិស្ស, ភិក្ខវេ, ន ចេតនាយ ករណីយំ – ‘បាមោជ្ជំ មេ ឧប្បជ្ជតូ’តិ។ ធម្មតា ឯសា, ភិក្ខវេ, យំ អវិប្បដិសារិស្ស បាមោជ្ជំ ឧប្បជ្ជតិ។

“បមុទិតស្ស, ភិក្ខវេ, ន ចេតនាយ ករណីយំ – ‘បីតិ មេ ឧប្បជ្ជតូ’តិ។ ធម្មតា ឯសា, ភិក្ខវេ, យំ បមុទិតស្ស បីតិ ឧប្បជ្ជតិ។

“បីតិមនស្ស, ភិក្ខវេ, ន ចេតនាយ ករណីយំ – ‘កាយោ មេ បស្សម្ភតូ’តិ។ ធម្មតា ឯសា, ភិក្ខវេ, យំ បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ។

“បស្សទ្ធកាយស្ស , ភិក្ខវេ, ន ចេតនាយ ករណីយំ – ‘សុខំ វេទិយាមី’តិ។ ធម្មតា ឯសា, ភិក្ខវេ, យំ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទិយតិ។

“សុខិនោ, ភិក្ខវេ, ន ចេតនាយ ករណីយំ – ‘ចិត្តំ មេ សមាធិយតូ’តិ។ ធម្មតា ឯសា, ភិក្ខវេ, យំ សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ។

“សមាហិតស្ស , ភិក្ខវេ, ន ចេតនាយ ករណីយំ – ‘យថាភូតំ ជានាមិ បស្សាមី’តិ។ ធម្មតា ឯសា , ភិក្ខវេ, យំ សមាហិតោ យថាភូតំ ជានាតិ បស្សតិ។

“យថាភូតំ, ភិក្ខវេ, ជានតោ បស្សតោ ន ចេតនាយ ករណីយំ – ‘និព្ពិន្ទាមី’តិ។ ធម្មតា ឯសា, ភិក្ខវេ, យំ យថាភូតំ ជានំ បស្សំ និព្ពិន្ទតិ។

“និព្ពិន្នស្ស, ភិក្ខវេ, ន ចេតនាយ ករណីយំ – ‘វិរជ្ជាមី’តិ។ ធម្មតា ឯសា, ភិក្ខវេ, យំ និព្ពិន្នោ វិរជ្ជតិ។

“វិរត្តស្ស, ភិក្ខវេ, ន ចេតនាយ ករណីយំ – ‘វិមុត្តិញាណទស្សនំ សច្ឆិករោមី’តិ។ ធម្មតា ឯសា, ភិក្ខវេ, យំ វិរត្តោ វិមុត្តិញាណទស្សនំ សច្ឆិករោតិ។

“ឥតិ ខោ, ភិក្ខវេ, វិរាគោ វិមុត្តិញាណទស្សនត្ថោ វិមុត្តិញាណទស្សនានិសំសោ, និព្ពិទា វិរាគត្ថា វិរាគានិសំសា, យថាភូតញាណទស្សនំ និព្ពិទត្ថំ និព្ពិទានិសំសំ, សមាធិ យថាភូតញាណទស្សនត្ថោ យថាភូតញាណទស្សនានិសំសោ, សុខំ សមាធត្ថំ សមាធានិសំសំ, បស្សទ្ធិ សុខត្ថា សុខានិសំសា, បីតិ បស្សទ្ធត្ថា បស្សទ្ធានិសំសា, បាមោជ្ជំ បីតត្ថំ បីតានិសំសំ, អវិប្បដិសារោ បាមោជ្ជត្ថោ បាមោជ្ជានិសំសោ, កុសលានិ សីលានិ អវិប្បដិសារត្ថានិ អវិប្បដិសារានិសំសានិ។ ឥតិ ខោ, ភិក្ខវេ, ធម្មា ធម្មេ អភិសន្ទេន្តិ, ធម្មា ធម្មេ បរិបូរេន្តិ អបារា បារំ គមនាយា”តិ។ ទុតិយំ។

៣. បឋមឧបនិសាសុត្តំ

៣. [អ. និ. ៥.២៤; ១០.៣] “ទុស្សីលស្ស, ភិក្ខវេ, សីលវិបន្នស្ស ហតូបនិសោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ។ អវិប្បដិសារេ អសតិ អវិប្បដិសារវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ បាមោជ្ជំ។ បាមោជ្ជេ អសតិ បាមោជ្ជវិបន្នស្ស ហតូបនិសា ហោតិ បីតិ។ បីតិយា អសតិ បីតិវិបន្នស្ស ហតូបនិសា ហោតិ បស្សទ្ធិ។ បស្សទ្ធិយា អសតិ បស្សទ្ធិវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ សុខំ។ សុខេ អសតិ សុខវិបន្នស្ស ហតូបនិសោ ហោតិ សម្មាសមាធិ។ សម្មាសមាធិម្ហិ អសតិ សម្មាសមាធិវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ យថាភូតញាណទស្សនំ។ យថាភូតញាណទស្សនេ អសតិ យថាភូតញាណទស្សនវិបន្នស្ស ហតូបនិសា ហោតិ និព្ពិទា។ និព្ពិទាយ អសតិ និព្ពិទាវិបន្នស្ស ហតូបនិសោ ហោតិ វិរាគោ។ វិរាគេ អសតិ វិរាគវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ វិមុត្តិញាណទស្សនំ។

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, រុក្ខោ សាខាបលាសវិបន្នោ។ តស្ស បបដិកាបិ ន បារិបូរិំ គច្ឆតិ, តចោបិ… ផេគ្គុបិ… សារោបិ ន បារិបូរិំ គច្ឆតិ។ ឯវមេវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ទុស្សីលស្ស សីលវិបន្នស្ស ហតូបនិសោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ, អវិប្បដិសារេ អសតិ អវិប្បដិសារវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ បាមោជ្ជំ…បេ…. វិមុត្តិញាណទស្សនំ។

“សីលវតោ, ភិក្ខវេ, សីលសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ, អវិប្បដិសារេ សតិ អវិប្បដិសារសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ បាមោជ្ជំ, បាមោជ្ជេ សតិ បាមោជ្ជសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នា ហោតិ បីតិ, បីតិយា សតិ បីតិសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នា ហោតិ បស្សទ្ធិ, បស្សទ្ធិយា សតិ បស្សទ្ធិសម្បន្នស្ស

ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ សុខំ, សុខេ សតិ សុខសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នោ ហោតិ សម្មាសមាធិ, សម្មាសមាធិម្ហិ សតិ សម្មាសមាធិសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ យថាភូតញាណទស្សនំ, យថាភូតញាណទស្សនេ សតិ យថាភូតញាណទស្សនសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នា ហោតិ និព្ពិទា, និព្ពិទាយ សតិ និព្ពិទាសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នោ ហោតិ វិរាគោ, វិរាគេ សតិ វិរាគសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ វិមុត្តិញាណទស្សនំ។

"សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, រុក្ខោ សាខាបលាសសម្បន្នោ។ តស្ស បបដិកាបិ បារិបូរិំ គច្ឆតិ, តចោបិ... ផេគ្គុបិ... សារោបិ បារិបូរិំ គច្ឆតិ។ ឯវមេវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សីលវតោ សីលសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ, អវិប្បដិសារេ សតិ អវិប្បដិសារសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ...បេ.... វិមុត្តិញាណទស្សន"ន្តិ។ តតិយំ។

៤. ទុតិយឧបនិសាសុត្តំ

៤. តត្រ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – "អាវុសោ ភិក្ខវេ"តិ [ភិក្ខវោតិ (សី. ស្យា. បី.) ឯវំ សព្ពត្ថ អ. និ. ១០.៤]។ "អាវុសោ"តិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស បច្ចស្សោសុំ។ អាយស្មា សារិបុត្តោ ឯតទវោច –

"ទុស្សីលស្ស , អាវុសោ, សីលវិបន្នស្ស ហតូបនិសោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ, អវិប្បដិសារេ អសតិ អវិប្បដិសារវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ បាមោជ្ជំ, បាមោជ្ជេ អសតិ បាមោជ្ជវិបន្នស្ស ហតូបនិសា ហោតិ បីតិ, បីតិយា អសតិ បីតិវិបន្នស្ស ហតូបនិសា ហោតិ បស្សទ្ធិ, បស្សទ្ធិយា អសតិ បស្សទ្ធិវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ សុខំ, សុខេ អសតិ សុខវិបន្នស្ស ហតូបនិសោ ហោតិ សម្មាសមាធិ, សម្មាសមាធិម្ហិ អសតិ សម្មាសមាធិវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ យថាភូតញាណទស្សនំ, យថាភូតញាណទស្សនេ អសតិ យថាភូតញាណទស្សនវិបន្នស្ស ហតូបនិសា ហោតិ និព្ពិទា , និព្ពិទាយ អសតិ និព្ពិទាវិបន្នស្ស ហតូបនិសោ ហោតិ វិរាគោ, វិរាគេ អសតិ វិរាគវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ វិមុត្តិញាណទស្សនំ។

"សេយ្យថាបិ, អាវុសោ, រុក្ខោ សាខាបលាសវិបន្នោ។ តស្ស បបដិកាបិ ន បារិបូរិំ គច្ឆតិ, តចោបិ... ផេគ្គុបិ... សារោបិ ន បារិបូរិំ គច្ឆតិ។ ឯវមេវំ ខោ, អាវុសោ, ទុស្សីលស្ស សីលវិបន្នស្ស ហតូបនិសោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ, អវិប្បដិសារេ អសតិ អវិប្បដិសារវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ បាមោជ្ជំ...បេ.... វិមុត្តិញាណទស្សនំ។

"សីលវតោ, អាវុសោ, សីលសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ, អវិប្បដិសារេ សតិ អវិប្បដិសារសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ បាមោជ្ជំ, បាមោជ្ជេ សតិ បាមោជ្ជសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នា ហោតិ បីតិ, បីតិយា សតិ បីតិសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នា ហោតិ បស្សទ្ធិ, បស្សទ្ធិយា សតិ បស្សទ្ធិសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ សុខំ, សុខេ សតិ សុខសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នោ ហោតិ សម្មាសមាធិ, សម្មាសមាធិម្ហិ សតិ សម្មាសមាធិសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ យថាភូតញាណទស្សនំ, យថាភូតញាណទស្សនេ សតិ យថាភូតញាណទស្សនសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នា ហោតិ និព្ពិទា, និព្ពិទាយ សតិ និព្ពិទាសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នោ ហោតិ វិរាគោ, វិរាគេ សតិ វិរាគសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ វិមុត្តិញាណទស្សនំ។

"សេយ្យថាបិ, អាវុសោ, រុក្ខោ សាខាបលាសសម្បន្នោ។ តស្ស បបដិកាបិ បារិបូរិំ គច្ឆតិ, តចោបិ... ផេគ្គុបិ... សារោបិ បារិបូរិំ គច្ឆតិ។ ឯវមេវំ ខោ, អាវុសោ, សីលវតោ សីលសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ, អវិប្បដិសារេ សតិ អវិប្បដិសារសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ បាមោជ្ជំ...បេ.... វិមុត្តិញាណទស្សន"ន្តិ។ ចតុត្ថំ។

៥. តតិយឧបនិសាសុត្តំ

៥. [អ. និ. ១០.៥] តត្រ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ...បេ.... "ទុស្សីលស្ស, អាវុសោ, សីលវិបន្នស្ស ហតូបនិសោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ, អវិប្បដិសារេ អសតិ អវិប្បដិសារវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ បាមោជ្ជំ, បាមោជ្ជេ អសតិ បាមោជ្ជវិបន្នស្ស ហតូបនិសា ហោតិ បីតិ, បីតិយា អសតិ បីតិវិបន្នស្ស ហតូបនិសា ហោតិ បស្សទ្ធិ, បស្សទ្ធិយា អសតិ បស្សទ្ធិវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ សុខំ, សុខេ អសតិ សុខវិបន្នស្ស ហតូបនិសោ ហោតិ សម្មាសមាធិ, សម្មាសមាធិម្ហិ អសតិ សម្មាសមាធិវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ យថាភូតញាណទស្សនំ, យថាភូតញាណទស្សនេ អសតិ យថាភូតញាណទស្សនវិបន្នស្ស ហតូបនិសា ហោតិ

និព្ពិទា, និព្ពិទាយ អសតិ និព្ពិទាវិបន្នស្ស ហតូបនិសោ ហោតិ វិរាគោ, វិរាគេ អសតិ វិរាគវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ វិមុត្តិញាណទស្សនំ។

“សេយ្យថាបិ, អាវុសោ, រុក្ខោ សាខាបលាសវិបន្នោ។ តស្ស បបដិកាបិ ន បារិបូរិំ គច្ឆតិ, តចោបិ... ផេគ្គុបិ... សារោបិ ន បារិបូរិំ គច្ឆតិ។ ឯវមេវំ ខោ, អាវុសោ, ទុស្សីលស្ស សីលវិបន្នស្ស ហតូបនិសោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ, អវិប្បដិសារេ អសតិ អវិប្បដិសារវិបន្នស្ស ហតូបនិសំ ហោតិ បាមោជ្ជំ...បេ.... វិមុត្តិញាណទស្សនំ។

“សីលវតោ, អាវុសោ, សីលសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ, អវិប្បដិសារេ សតិ អវិប្បដិសារសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ បាមោជ្ជំ, បាមោជ្ជេ សតិ បាមោជ្ជសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នា ហោតិ បីតិ, បីតិយា សតិ បីតិសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នា ហោតិ បស្សទ្ធិ, បស្សទ្ធិយា សតិ បស្សទ្ធិសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ សុខំ, សុខេ សតិ សុខសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នោ ហោតិ សម្មាសមាធិ, សម្មាសមាធិម្ហិ សតិ សម្មាសមាធិសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ យថាភូតញាណទស្សនំ, យថាភូតញាណទស្សនេ សតិ យថាភូតញាណទស្សនសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នា ហោតិ និព្ពិទា, និព្ពិទាយ សតិ និព្ពិទាសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នោ ហោតិ វិរាគោ, វិរាគេ សតិ វិរាគសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ វិមុត្តិញាណទស្សនំ។

“សេយ្យថាបិ, អាវុសោ, រុក្ខោ សាខាបលាសសម្បន្នោ។ តស្ស បបដិកាបិ បារិបូរិំ គច្ឆតិ , តចោបិ... ផេគ្គុបិ... សារោបិ បារិបូរិំ គច្ឆតិ។ ឯវមេវំ ខោ, អាវុសោ, សីលវតោ សីលសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នោ ហោតិ អវិប្បដិសារោ, អវិប្បដិសារេ សតិ អវិប្បដិសារសម្បន្នស្ស ឧបនិសសម្បន្នំ ហោតិ បាមោជ្ជំ...បេ.... វិមុត្តិញាណទស្សន”ន្តិ។ បញ្ចមំ។

៦. ព្យសនសុត្តំ

៦. “យោ សោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អក្កោសកោ បរិភាសកោ អរិយូបវាទោ សព្រហ្មចារីនំ, ឋានមេតំ អវកាសោ យំ សោ ឯកាទសន្នំ ព្យសនានំ អញ្ញតរំ ព្យសនំ និគច្ឆេយ្យ។

កតមេសំ ឯកាទសន្នំ? អនធិគតំ នាធិគច្ឆតិ, អធិគតា បរិហាយតិ, សទ្ធម្មស្ស ន វោទាយន្តិ, សទ្ធម្មេសុ វា អធិមានិកោ ហោតិ, អនភិរតោ វា ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ, អញ្ញតរំ វា សំកិលិដ្ឋំ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ, សិក្ខំ វា បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តតិ, គាឡ្ហំ វា រោគាតង្កំ ផុសតិ, ឧម្មាទំ វា បាបុណាតិ ចិត្តក្ខេបំ វា, សម្មូឡ្ហោ កាលំ ករោតិ, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ – យោ សោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អក្កោសកោ បរិភាសកោ អរិយូបវាទោ សព្រហ្មចារីនំ, ឋានមេតំ អវកាសោ យំ សោ ឥមេសំ ឯកាទសន្នំ ព្យសនានំ អញ្ញតរំ ព្យសនំ និគច្ឆេយ្យ។ [( ) ឯត្ថន្តរេ បាឋោ សី. ស្យា. កំ. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ]

“យោ សោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អក្កោសកោ បរិភាសកោ អរិយូបវាទោ សព្រហ្មចារីនំ, អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ សោ ឯកាទសន្នំ ព្យសនានំ អញ្ញតរំ ព្យសនំ ន និគច្ឆេយ្យ។

កតមេសំ ឯកាទសន្នំ? អនធិគតំ នាធិគច្ឆតិ, អធិគតា បរិហាយតិ, សទ្ធម្មស្ស ន វោទាយន្តិ, សទ្ធម្មេសុ វា អធិមានិកោ ហោតិ, អនភិរតោ វា ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ, អញ្ញតរំ វា សំកិលិដ្ឋំ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ, សិក្ខំ វា បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តតិ, គាឡ្ហំ វា រោគាតង្កំ ផុសតិ, ឧម្មាទំ វា បាបុណាតិ ចិត្តក្ខេបំ វា, សម្មូឡ្ហោ កាលំ ករោតិ, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ – យោ សោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អក្កោសកោ បរិភាសកោ អរិយូបវាទោ សព្រហ្មចារីនំ, អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ សោ ឥមេសំ ឯកាទសន្នំ ព្យសនានំ អញ្ញតរំ ព្យសនំ ន និគច្ឆេយ្យា”តិ។ ឆដ្ឋំ។

៧. សញ្ញាសុត្តំ

៧. អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច –

“សិយា នុ ខោ, ភន្តេ, ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវីសញ្ញី អស្ស, ន អាបស្មិំ អាបោសញ្ញី អស្ស, ន តេជស្មិំ តេជោសញ្ញី អស្ស, ន វាយស្មិំ វាយោសញ្ញី អស្ស, ន អាកាសានញ្ចាយតនេ

អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន ឥធលោកេ ឥធលោកសញ្ញី អស្ស, ន បរលោកេ បរលោកសញ្ញី អស្ស, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សាតិ?

“សិយា, អានន្ទ, ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស, ន អាបស្មឹ អាបោសញ្ញី អស្ស, ន តេជស្មឹ តេជោសញ្ញី អស្ស, ន វាយស្មឹ វាយោសញ្ញី អស្ស, ន អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន ឥធលោកេ ឥធលោកសញ្ញី អស្ស , ន បរលោកេ បរលោកសញ្ញី អស្ស, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា”តិ។

“យថា កថំ បន, ភន្តេ, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស, ន អាបស្មឹ អាបោសញ្ញី អស្ស, ន តេជស្មឹ តេជោសញ្ញី អស្ស, ន វាយស្មឹ វាយោសញ្ញី អស្ស, ន អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន ឥធលោកេ ឥធលោកសញ្ញី អស្ស, ន បរលោកេ បរលោកសញ្ញី អស្ស, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស, សញ្ញី ច បន អស្សាតិ។

“ឥធានន្ទ, ភិក្ខុ ឯវំសញ្ញី ហោតិ – ‘ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ, យទិទំ សព្ពសង្ខារសមថោ សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាគោ និរោធោ និព្ពាន’ន្តិ។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស, ន អាបស្មឹ អាបោសញ្ញី អស្ស, ន តេជស្មឹ តេជោសញ្ញី អស្ស, ន វាយស្មឹ វាយោសញ្ញី អស្ស, ន អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន ឥធលោកេ ឥធលោកសញ្ញី អស្ស, ន បរលោកេ បរលោកសញ្ញី អស្ស, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស, សញ្ញី ច បន អស្សា”តិ។

អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា យេនាយស្មា សារិបុត្តោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា សារិបុត្តេន សទ្ធឹ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អាយស្មន្តំ សារិបុត្តំ ឯតទវោច –

“សិយា នុ ខោ, អាវុសោ សារិបុត្ត, ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស…បេ…. យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស, សញ្ញី បន អស្សាតិ។ “សិយា, អាវុសោ អានន្ទ, ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស…បេ…. យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស, សញ្ញី ច បន អស្សា”តិ។

“យថា កថំ បនាវុសោ សារិបុត្ត, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស…បេ…. យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស , សញ្ញី ច បន អស្សា”តិ?

“ឥធ, អាវុសោ អានន្ទ, ភិក្ខុ ឯវំសញ្ញី ហោតិ – ‘ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ, យទិទំ សព្ពសង្ខារសមថោ សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាគោ និរោធោ និព្ពាន’ន្តិ។ ឯវំ ខោ, អាវុសោ អានន្ទ, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស…បេ…. យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស, សញ្ញី ច បន អស្សា”តិ។

“អច្ឆរិយំ, អាវុសោ, អព្ភុតំ, អាវុសោ! យត្រ ហិ នាម សត្ថុ ចេវ សាវកស្ស ច អត្ថេន អត្ថោ ព្យញ្ជនេន ព្យញ្ជនំ សំសន្ទិស្សតិ សមេស្សតិ ន វិគ្គយ្ហិស្សតិ, យទិទំ អគ្គបទស្មឹ! ឥទានាហំ, អាវុសោ, ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា ឯ

តមត្ថំ អបុច្ឆិ។ ភគវាបិ មេ ឯកេហិ អក្ខរេហិ ឯកេហិ បទេហិ ឯកេហិ ព្យញ្ជនេហិ ឯតមត្ថំ ព្យាកាសិ, សេយ្យថាបិ អាយស្មា សារិបុត្តោ។ អច្ឆរិយំ, អាវុសោ, អព្ភុតំ, អាវុសោ, យត្រ ហិ នាម សត្ថុ ចេវ សាវកស្ស ច អត្ថេន អត្ថោ ព្យញ្ជនេន ព្យញ្ជនំ សំសន្ទិស្សតិ សមេស្សតិ ន វិគ្គយ្ហិស្សតិ, យទិទំ អគ្គបទស្មិ”ន្តិ! សត្តមំ។

៨. មនសិការសុត្តំ

៨. អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច –

“សិយា នុ ខោ, ភន្តេ, ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា ន ចក្ខុំ មនសិ ករេយ្យ, ន រូបំ មនសិ ករេយ្យ, ន សោតំ មនសិ ករេយ្យ, ន សទ្ទំ មនសិ ករេយ្យ, ន ឃានំ មនសិ ករេយ្យ, ន គន្ធំ មនសិ ករេយ្យ, ន ជិវ្ហំ មនសិ ករេយ្យ, ន រសំ មនសិ ករេយ្យ, ន កាយំ មនសិ ករេយ្យ, ន ផោដ្ឋព្ពំ មនសិ ករេយ្យ, ន បថវិំ មនសិ ករេយ្យ, ន អាបំ មនសិ ករេយ្យ, ន តេជំ មនសិ ករេយ្យ, ន វាយំ មនសិ ករេយ្យ, ន អាកាសានញ្ចាយតនំ មនសិ ករេយ្យ, ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ មនសិ ករេយ្យ, ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ មនសិ ករេយ្យ, ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ មនសិ ករេយ្យ, ន ឥធលោកំ មនសិ ករេយ្យ, ន បរលោកំ មនសិ ករេយ្យ, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តម្បិ ន មនសិ ករេយ្យ; មនសិ ច បន ករេយ្យា”តិ?

“សិយា, អានន្ទ, ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា ន ចក្ខុំ មនសិ ករេយ្យ, ន រូបំ មនសិ ករេយ្យ, ន សោតំ មនសិ ករេយ្យ, ន សទ្ទំ មនសិ ករេយ្យ, ន ឃានំ មនសិ ករេយ្យ, ន គន្ធំ មនសិ ករេយ្យ, ន ជិវ្ហំ មនសិ ករេយ្យ, ន រសំ មនសិ ករេយ្យ, ន កាយំ មនសិ ករេយ្យ, ន ផោដ្ឋព្ពំ មនសិ ករេយ្យ, ន បថវិំ មនសិ ករេយ្យ, ន អាបំ មនសិ ករេយ្យ, ន តេជំ មនសិ ករេយ្យ, ន វាយំ មនសិ ករេយ្យ, ន អាកាសានញ្ចាយតនំ មនសិ ករេយ្យ, ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ មនសិ ករេយ្យ, ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ មនសិ ករេយ្យ, ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ មនសិ ករេយ្យ, ន ឥធលោកំ មនសិ ករេយ្យ, ន បរលោកំ មនសិ ករេយ្យ, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តម្បិ ន មនសិ ករេយ្យ; មនសិ ច បន ករេយ្យា”តិ។

“យថា កថំ បន, ភន្តេ, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា ន ចក្ខុំ មនសិ ករេយ្យ, ន រូបំ មនសិ ករេយ្យ... យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តម្បិ ន មនសិ ករេយ្យ; មនសិ ច បន ករេយ្យា”តិ?

“ឥធានន្ទ, ភិក្ខុ ឯវំ មនសិ ករោតិ – ‘ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ, យទិទំ សព្ពសង្ខារសមថោ សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាគោ និរោធោ និព្ពាន’ន្តិ។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា ន ចក្ខុំ មនសិ ករេយ្យ, ន រូបំ មនសិ ករេយ្យ...បេ.... យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តម្បិ ន មនសិ ករេយ្យ; មនសិ ច បន ករេយ្យា”តិ។ អដ្ឋមំ។

៩. សទ្ធសុត្តំ

៩. ឯកំ សមយំ ភគវា នាតិកេ វិហរតិ គិញ្ជកាវសថេ ។ អថ ខោ អាយស្មា សន្ធោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ សទ្ធំ ភគវា ឯតទវោច –

“អាជានីយឈាយិតំ ខោ, សទ្ធ, ឈាយ; មា ខឡុង្កឈាយិតំ [អាជានីយជ្ឈាយិតំ ខោ សទ្ធ ឈាយថ, មា ខឡុង្កជ្ឈាយិតំ (សី. បី.)]។ កថញ្ច, ខឡុង្កឈាយិតំ ហោតិ? អស្សខឡុង្កោ ហិ , សទ្ធ, ទោណិយា ពន្ធោ [ពន្ធោ (ស្យា. ក.)] ‘យវសំ យវស’ន្តិ ឈាយតិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? ន ហិ, សទ្ធ, អស្សខឡុង្កស្ស ទោណិយា ពទ្ធស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘កិំ នុ ខោ មំ អជ្ជ អស្សទម្មសារថិ ការណំ ការេស្សតិ, កិមស្សាហំ [កម្មស្សាហំ (ក.)] បដិករោមី’តិ។ សោ ទោណិយា ពន្ធោ ‘យវសំ យវស’ន្តិ ឈាយតិ។ ឯវមេវ ខោ, សទ្ធ, ឥធេកច្ចោ បុរិសខឡុង្កោ អរញ្ញគតោបិ រុក្ខមូលគតោបិ សុញ្ញាគារគតោបិ កាមរាគបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ កាមរាគបរេតេន ឧប្បន្នស្ស ច កាមរាគស្ស និស្សរណំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ សោ កាមរាគំយេវ អន្តរំ កត្វា ឈាយតិ បជ្ឈាយតិ និជ្ឈាយតិ អវជ្ឈាយតិ, ព្យាបាទបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ... ថិនមិទ្ធបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ... ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ... វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ វិចិកិច្ឆាបរេតេន, ឧប្បន្នាយ ច វិចិកិច្ឆាយ និស្សរណំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ សោ វិចិកិច្ឆំយេវ អន្តរំ កត្វា ឈាយតិ បជ្ឈាយតិ និជ្ឈាយតិ

អវជ្ឈាយតិ។ សោ បថវិម្បិ និស្សាយ ឈាយតិ, អាបម្បិ និស្សាយ ឈាយតិ, តេជម្បិ និស្សាយ ឈាយតិ, វាយម្បិ និស្សាយ ឈាយតិ, អាកាសានញ្ចាយតនម្បិ និស្សាយ ឈាយតិ, វិញ្ញាណញ្ចាយតនម្បិ និស្សាយ ឈាយតិ, អាកិញ្ចញ្ញាយតនម្បិ និស្សាយ ឈាយតិ, នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនម្បិ និស្សាយ ឈាយតិ, ឥធលោកម្បិ និស្សាយ ឈាយតិ, បរលោកម្បិ និស្សាយ ឈាយតិ, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តម្បិ និស្សាយ ឈាយតិ។ ឯវំ ខោ, សន្ធ, បុរិសខឡុង្កឈាយិតំ ហោតិ។

“កថញ្ច , សន្ធ , អាជានីយឈាយិតំ ហោតិ? ភទ្រោ ហិ, សន្ធ, អស្សាជានីយោ ទោណិយា ពទ្ធោ ន ‘យវសំ យវស’ន្តិ ឈាយតិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? ភទ្រស្ស ហិ, សន្ធ, អស្សាជានីយស្ស ទោណិយា ពទ្ធស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘កឹ នុ ខោ មំ អជ្ជ អស្សទម្មសារថិ ការណំ ការេស្សតិ, កិមស្សាហំ បដិករោមី’តិ។ សោ ទោណិយា ពទ្ធោ ន ‘យវសំ យវស’ន្តិ ឈាយតិ។ ភទ្រោ ហិ, សន្ធ, អស្សាជានីយោ យថា ឥណំ យថា ពន្ធំ យថា ជានឹ យថា កលឹ ឯវំ បតោទស្ស អជ្ឈោហរណំ សមនុបស្សតិ។ ឯវមេវំ ខោ, សន្ធ, ភទ្រោ បុរិសាជានីយោ អរញ្ញគតោបិ រុក្ខមូលគតោបិ សុញ្ញាគារគតោបិ ន កាមរាគបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ ន កាមរាគបរេតេន, ឧប្បន្នស្ស ច កាមរាគស្ស និស្សរណំ យថាភូតំ បជានាតិ, ន ព្យាបាទបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ... ន ថិនមិទ្ធបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ... ន ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ... ន វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ ន វិចិកិច្ឆាបរេតេន, ឧប្បន្នាយ ច វិចិកិច្ឆាយ និស្សរណំ យថាភូតំ បជានាតិ។ សោ នេវ បថវឹ និស្សាយ ឈាយតិ, ន អាបំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន តេជំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន វាយំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន អាកាសានញ្ចាយតនំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន ឥធលោកំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន បរលោកំ និស្សាយ ឈាយតិ, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តម្បិ និស្សាយ ន ឈាយតិ; ឈាយតិ ច បន។ ឯវំ ឈាយិញ្ច បន, សន្ធ, ភទ្រំ បុរិសាជានីយំ សឥន្ទា ទេវា សព្រហ្មកា សបជាបតិកា អារកាវ នមស្សន្តិ –

“នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ, នមោ តេ បុរិសុត្តម;
យស្ស តេ នាភិជានាម, យម្បិ និស្សាយ ឈាយសី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា សន្ធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កថំ ឈាយី បន, ភន្តេ, ភទ្រោ បុរិសាជានីយោ [បុរិសាជានីយោ ឈាយតិ, សោ (សី. ស្យា. បី.), បុរិសាជានីយោ, សោ (ក.)] នេវ បថវឹ និស្សាយ ឈាយតិ, ន អាបំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន តេជំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន វាយំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន អាកាសានញ្ចាយតនំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ និស្សាយ ឈាយតិ, ន ឥធលោកំ និស្សាយ ឈាយតិ , ន បរលោកំ និស្សាយ ឈាយតិ, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តម្បិ និស្សាយ ន ឈាយតិ; ឈាយតិ ច បន? កថំ ឈាយិញ្ច បន, ភន្តេ, ភទ្រំ បុរិសាជានីយំ សឥន្ទា ទេវា សព្រហ្មកា សបជាបតិកា អារកាវ នមស្សន្តិ –

“នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ, នមោ តេ បុរិសុត្តម;
យស្ស តេ នាភិជានាម, យម្បិ និស្សាយ ឈាយសី”តិ។

“ឥធ, សន្ធ, ភទ្រស្ស បុរិសាជានីយស្ស បថវិយំ បថវិសញ្ញា វិភូតា ហោតិ, អាបស្មឹ អាបោសញ្ញា វិភូតា ហោតិ, តេជស្មឹ តេជោសញ្ញា វិភូតា ហោតិ, វាយស្មឹ វាយោសញ្ញា វិភូតា ហោតិ, អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញា វិភូតា ហោតិ, វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា វិភូតា ហោតិ, អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា វិភូតា ហោតិ, នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា វិភូតា ហោតិ, ឥធលោកេ ឥធលោកសញ្ញា វិភូតា ហោតិ, បរលោកេ បរលោកសញ្ញា វិភូតា ហោតិ, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តត្រាបិ សញ្ញា វិភូតា ហោតិ។ ឯវំ ឈាយី ខោ, សន្ធ, ភទ្រោ បុរិសាជានីយោ នេវ បថវឹ និស្សាយ ឈាយតិ...បេ.... យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា, តម្បិ និស្សាយ ន ឈាយតិ; ឈាយតិ ច បន។ ឯវំ ឈាយិញ្ច បន, សន្ធ, ភទ្រំ បុរិសាជានីយំ សឥន្ទា ទេវា សព្រហ្មកា សបជាបតិកា អារកាវ នមស្សន្តិ –

“នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ, នមោ តេ បុរិសុត្តម;
យស្ស តេ នាភិជានាម, យម្បិ និស្សាយ ឈាយសី”តិ។ នវមំ;

១០. មោរនិវាបសុត្តំ

១០. ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ មោរនិវាបេ បរិព្ពាជការាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“តីហិ, ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អច្ចន្តនិដ្ឋោ ហោតិ អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានោ សេដ្ឋោ ទេវមនុស្សានំ។ កតមេហិ តីហិ? អសេខេន សីលក្ខន្ធេន, អសេខេន សមាធិក្ខន្ធេន , អសេខេន បញ្ញាក្ខន្ធេន – ឥមេហិ, ខោ, ភិក្ខវេ, តីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អច្ចន្តនិដ្ឋោ ហោតិ អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានោ សេដ្ឋោ ទេវមនុស្សានំ។

“អបរេហិបិ, ភិក្ខវេ, តីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អច្ចន្តនិដ្ឋោ ហោតិ អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានោ សេដ្ឋោ ទេវមនុស្សានំ។ កតមេហិ តីហិ ? ឥទ្ធិបាដិហារិយេន, អាទេសនាបាដិហារិយេន, អនុសាសនីបាដិហារិយេន – ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, តីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អច្ចន្តនិដ្ឋោ ហោតិ, អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានោ សេដ្ឋោ ទេវមនុស្សានំ។

“អបរេហិបិ, ភិក្ខវេ, តីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អច្ចន្តនិដ្ឋោ ហោតិ អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានោ សេដ្ឋោ ទេវមនុស្សានំ។ កតមេហិ តីហិ? សម្មាទិដ្ឋិយា, សម្មាញាណេន, សម្មាវិមុត្តិយា – ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, តីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អច្ចន្តនិដ្ឋោ ហោតិ អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានោ សេដ្ឋោ ទេវមនុស្សានំ។

“ទ្វីហិ , ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អច្ចន្តនិដ្ឋោ ហោតិ អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានោ សេដ្ឋោ ទេវមនុស្សានំ។ កតមេហិ ទ្វីហិ? វិជ្ជាយ, ចរណេន – ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អច្ចន្តនិដ្ឋោ ហោតិ អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានោ សេដ្ឋោ ទេវមនុស្សានំ។ ព្រហ្មុនា បេសា, ភិក្ខវេ, សនង្កុមារេន គាថា ភាសិតា –

“ខត្តិយោ សេដ្ឋោ ជនេតស្មិំ, យេ គោត្តបដិសារិនោ;
វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ, សោ សេដ្ឋោ ទេវមានុសេ”តិ [ទី. និ. ១.២៧៧; សំ. និ. ១.១៨២; ២.២៤៥]។

“សា ខោ បនេសា, ភិក្ខវេ, សនង្កុមារេន គាថា ភាសិតា សុភាសិតា, នោ ទុព្ភាសិតា; អត្ថសំហិតា , នោ អនត្ថសំហិតា; អនុមតា មយា។ អហម្បិ, ភិក្ខវេ, ឯវំ វទាមិ –

“ខត្តិយោ សេដ្ឋោ ជនេតស្មិំ, យេ គោត្តបដិសារិនោ;
វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ, សោ សេដ្ឋោ ទេវមានុសេ”តិ។ ទសមំ;

និស្សយវគ្គោ [និស្សាយវគ្គោ (ស្យា. កំ.)] បឋមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

កិមត្ថិយា ចេតនា តយោ, ឧបនិសា ព្យសនេន ច;
ទ្វេ សញ្ញា មនសិការោ, សទ្ធោ មោរនិវាបកន្តិ។

២. អនុស្សតិវគ្គោ

១. បឋមមហានាមសុត្តំ

១១. ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មិំ និគ្រោធារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ – ‘‘និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតី’’តិ។ អស្សោសិ ខោ មហានាមោ សក្កោ – ‘‘សម្ពហុលា កិរ ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ – ‘និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតី’’’តិ។

អថ ខោ មហានាមោ សក្កោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មហានាមោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – ‘‘សុតំ មេតំ, ភន្តេ – ‘សម្ពហុលា កិរ ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ – និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតី’តិ។ តេសំ នោ, ភន្តេ, នានាវិហារេហិ វិហរតំ កេនស្ស [កេន (ស្យា. កំ.)] វិហារេន វិហាតព្ព’’ន្តិ?

‘‘សាធុ សាធុ, មហានាម! ឯតំ ខោ, មហានាម, តុម្ហាកំ បតិរូបំ កុលបុត្តានំ, យំ តុម្ហេ តថាគតំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆេយ្យាថ – ‘តេសំ នោ, ភន្តេ, នានាវិហារេហិ វិហរតំ កេនស្ស វិហារេន វិហាតព្ព’’’ន្តិ? សទ្ធោ ខោ, មហានាម, អារាធកោ ហោតិ, នោ អស្សទ្ធោ; អារទ្ធវីរិយោ អារាធកោ ហោតិ, នោ កុសីតោ; ឧបដ្ឋិតស្សតិ អារាធកោ ហោតិ , នោ មុដ្ឋស្សតិ; សមាហិតោ អារាធកោ ហោតិ, នោ អសមាហិតោ; បញ្ញវា អារាធកោ ហោតិ, នោ ទុប្បញ្ញោ។ ឥមេសុ ខោ ត្វំ, មហានាម, បញ្ចសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ ឆ ធម្មេ ឧត្តរិ [ឧត្តរិំ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] ភាវេយ្យាសិ។ [អ. និ. ៦.១០] ‘‘ឥធ ត្វំ, មហានាម, តថាគតំ អនុស្សរេយ្យាសិ – ‘ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា’តិ។ យស្មិំ, មហានាម, សមយេ អរិយសាវកោ តថាគតំ អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន ទោសបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ; ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ តថាគតំ អារព្ភ។ ឧជុគតចិត្តោ ខោ បន, មហានាម, អរិយសាវកោ លភតិ អត្ថវេទំ, លភតិ ធម្មវេទំ, លភតិ ធម្មូបសំហិតំ បាមោជ្ជំ។ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ, បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ, បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទិយតិ, សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ។ អយំ វុច្ចតិ, មហានាម, អរិយសាវកោ វិសមគតាយ បជាយ សមប្បត្តោ វិហរតិ, សព្យាបជ្ឈាយ បជាយ អព្យាបជ្ឈោ វិហរតិ, ធម្មសោតសមាបន្នោ ពុទ្ធានុស្សតិំ ភាវេតិ។

‘‘បុន ចបរំ ត្វំ, មហានាម, ធម្មំ អនុស្សរេយ្យាសិ – ‘ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ សន្ទិដ្ឋិកោ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនេយ្យិកោ [ឱបនយិកោ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] បច្ចត្តំ វេទិតព្ពោ វិញ្ញូហី’តិ។ យស្មិំ, មហានាម, សមយេ អរិយសាវកោ ធម្មំ អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន ទោសបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ; ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ធម្មំ អារព្ភ។ ឧជុគតចិត្តោ ខោ បន, មហានាម, អរិយសាវកោ លភតិ អត្ថវេទំ, លភតិ ធម្មវេទំ, លភតិ ធម្មូបសំហិតំ បាមោជ្ជំ។ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ, បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ, បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទិយតិ, សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ។ អយំ វុច្ចតិ, មហានាម, អរិយសាវកោ វិសមគតាយ បជាយ សមប្បត្តោ វិហរតិ, សព្យាបជ្ឈាយ បជាយ អព្យាបជ្ឈោ វិហរតិ, ធម្មសោតសមាបន្នោ ធម្មានុស្សតិំ ភាវេតិ។

‘‘បុន ចបរំ ត្វំ, មហានាម, សង្ឃំ អនុស្សរេយ្យាសិ – ‘សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ, ឧជុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ, ញាយប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ, សាមីចិប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ, យទិទំ ចត្តារិ បុរិសយុគានិ អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា, ឯស ភគវតោ សាវកសង្ឃោ អាហុនេយ្យោ បាហុនេយ្យោ ទក្ខិណេយ្យោ អញ្ជលិករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សា’តិ។ យស្មិំ, មហានាម, សមយេ អរិយសាវកោ សង្ឃំ អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន ទោសបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ; ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ សង្ឃំ អារព្ភ។ ឧជុគតចិត្តោ ខោ បន, មហានាម, អរិយសាវកោ លភតិ អត្ថវេទំ, លភតិ ធម្មវេទំ, លភតិ ធម្មូបសំហិតំ បាមោជ្ជំ។ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ, បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ, បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទិយតិ, សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ។ អយំ វុច្ចតិ, មហានាម, អរិយសាវកោ វិសមគតាយ បជាយ សមប្បត្តោ វិហរតិ, សព្យាបជ្ឈាយ បជាយ អព្យាបជ្ឈោ វិហរតិ, ធម្មសោតសមាបន្នោ សង្ឃានុស្សតិំ ភាវេតិ។

“បុន ចបរំ ត្វំ, មហានាម, អត្តនោ សីលានិ អនុស្សរេយ្យាសិ អខណ្ឌានិ អច្ឆិទ្ទានិ អសពលានិ អកម្មាសានិ ភុជិស្សានិ វិញ្ញុប្បសត្ថានិ អបរាមដ្ឋានិ សមាធិសំវត្តនិកានិ។ យស្មិំ, មហានាម, សមយេ អរិយសាវកោ សីលំ អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន ទោសបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ; ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ សីលំ អារព្ភ។ ឧជុគតចិត្តោ ខោ បន, មហានាម, អរិយសាវកោ លភតិ អត្ថវេទំ, លភតិ ធម្មវេទំ, លភតិ ធម្មូបសំហិតំ បាមោជ្ជំ។ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ, បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ, បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទិយតិ, សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ។ អយំ វុច្ចតិ, មហានាម, អរិយសាវកោ វិសមគតាយ បជាយ សមប្បត្តោ វិហរតិ, សព្យាបជ្ជាយ បជាយ អព្យាបជ្ជោ វិហរតិ, ធម្មសោតសមាបន្នោ សីលានុស្សតី ភាវេតិ។

“បុន ចបរំ ត្វំ, មហានាម, អត្តនោ ចាគំ អនុស្សរេយ្យាសិ – ‘លាភា វត មេ, សុលទ្ធំ វត មេ, យោហំ មច្ឆេរមលបរិយុដ្ឋិតាយ បជាយ វិគតមលមច្ឆេរេន ចេតសា អគារំ អជ្ឈាវសាមិ មុត្តចាគោ បយតបាណិ វោស្សគ្គរតោ យាចយោគោ ទានសំវិភាគរតោ’តិ។ យស្មិំ, មហានាម , សមយេ អរិយសាវកោ ចាគំ អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន ទោសបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ; ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ចាគំ អារព្ភ។ ឧជុគតចិត្តោ ខោ បន, មហានាម, អរិយសាវកោ លភតិ អត្ថវេទំ, លភតិ ធម្មវេទំ, លភតិ ធម្មូបសំហិតំ បាមោជ្ជំ។ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ, បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ, បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទិយតិ, សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ។ អយំ វុច្ចតិ, មហានាម, អរិយសាវកោ វិសមគតាយ បជាយ សមប្បត្តោ វិហរតិ, សព្យាបជ្ជាយ បជាយ អព្យាបជ្ជោ វិហរតិ, ធម្មសោតសមាបន្នោ ចាគានុស្សតី ភាវេតិ។

“បុន ចបរំ ត្វំ, មហានាម, ទេវតា អនុស្សរេយ្យាសិ – ‘សន្តិ ទេវា ចាតុមហារាជិកា, សន្តិ ទេវា តាវតិំសា, សន្តិ ទេវា យាមា, សន្តិ ទេវា តុសិតា, សន្តិ ទេវា និម្មានរតិនោ, សន្តិ ទេវា បរនិម្មិតវសវត្តិនោ, សន្តិ ទេវា ព្រហ្មកាយិកា, សន្តិ ទេវា តតុត្តរិ។ យថារូបាយ សទ្ធាយ សមន្នាគតា តា ទេវតា ឥតោ ចុតា តត្ថូបបន្នា , មយ្ហម្បិ តថារូបា សទ្ធា សំវិជ្ជតិ។ យថារូបេន សីលេន សមន្នាគតា តា ទេវតា ឥតោ ចុតា តត្ថូបបន្នា, មយ្ហម្បិ តថារូបំ សីលំ សំវិជ្ជតិ។ យថារូបេន សុតេន សមន្នាគតា តា ទេវតា ឥតោ ចុតា តត្ថូបបន្នា, មយ្ហម្បិ តថារូបំ សុតំ សំវិជ្ជតិ។ យថារូបេន ចាគេន សមន្នាគតា តា ទេវតា ឥតោ ចុតា តត្ថូបបន្នា, មយ្ហម្បិ តថារូបោ ចាគោ សំវិជ្ជតិ។ យថារូបាយ បញ្ញាយ សមន្នាគតា តា ទេវតា ឥតោ ចុតា តត្ថូបបន្នា, មយ្ហម្បិ តថារូបា បញ្ញា សំវិជ្ជតី’តិ។ យស្មិំ, មហានាម, សមយេ អរិយសាវកោ អត្តនោ ច តាសញ្ច ទេវតានំ សទ្ធញ្ច សីលញ្ច សុតញ្ច ចាគញ្ច បញ្ញញ្ច អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន ទោសបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ; ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ទេវតា អារព្ភ។ ឧជុគតចិត្តោ ខោ បន, មហានាម, អរិយសាវកោ លភតិ អត្ថវេទំ, លភតិ ធម្មវេទំ, លភតិ ធម្មូបសំហិតំ បាមោជ្ជំ។ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ, បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ, បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទិយតិ, សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ។ អយំ វុច្ចតិ, មហានាម, អរិយសាវកោ វិសមគតាយ បជាយ សមប្បត្តោ វិហរតិ, សព្យាបជ្ជាយ បជាយ អព្យាបជ្ជោ វិហរតិ, ធម្មសោតសមាបន្នោ ទេវតានុស្សតី ភាវេតី”តិ។ បឋមំ។

២. ទុតិយមហានាមសុត្តំ

១២. ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មិំ និគ្រោធារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន មហានាមោ សក្កោ គិលានា វុដ្ឋិតោ ហោតិ អចិរវុដ្ឋិតោ គេលញ្ញា។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ – “និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតី”តិ។

អស្សោសិ ខោ មហានាមោ សក្កោ – “សម្ពហុលា កិរ ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ – ‘និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតី’”តិ។ អថ ខោ មហានាមោ សក្កោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មហានាមោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “សុតំ មេតំ, ភន្តេ – ‘សម្ពហុលា កិរ ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ – និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតី’តិ។ តេសំ នោ, ភន្តេ, នានាវិហារេហិ វិហរតំ កេនស្ស វិហារេន វិហាតព្ព”ន្តិ?

“សាធុ សាធុ, មហានាម! ឯតំ ខោ, មហានាម, តុម្ហាកំ បតិរូបំ កុលបុត្តានំ យំ តុម្ហេ តថាគតំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆេយ្យាថ – ‘តេសំ នោ, ភន្តេ, នានាវិហារេហិ វិហរតំ កេនស្ស វិហារេន វិហាតព្ព’ន្តិ? សទ្ធោ ខោ, មហានាម, អារាធកោ ហោតិ, នោ អស្សទ្ធោ; អារទ្ធវីរិយោ អារាធកោ ហោតិ, នោ កុសីតោ; ឧបដ្ឋិតស្សតិ អារាធកោ

ហោតិ, នោ មុដ្ឋស្សតិ; សមាហិតោ អារាធកោ ហោតិ , នោ អសមាហិតោ; បញ្ញវា អារាធកោ ហោតិ, នោ ទុប្បញ្ញោ។ ឥមេសុ ខោ ត្វំ, មហានាម, បញ្ចសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ ឆ ធម្មេ ឧត្តរិ ភាវេយ្យាសិ។

[អ. និ. ៦.៩] “ឥធ ត្វំ, មហានាម, តថាគតំ អនុស្សរេយ្យាសិ – ‘ឥតិបិ សោ ភគវា…បេ.… សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា’តិ។ យស្មិំ, មហានាម, សមយេ អរិយសាវកោ តថាគតំ អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន ទោសបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ; ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ តថាគតំ អារព្ភ។ ឧជុគតចិត្តោ ខោ បន, មហានាម, អរិយសាវកោ លភតិ អត្ថវេទំ, លភតិ ធម្មវេទំ, លភតិ ធម្មូបសំហិតំ បាមោជ្ជំ។ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ, បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ, បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទិយតិ, សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ។ ឥមំ ខោ ត្វំ, មហានាម, ពុទ្ធានុស្សតិំ គច្ឆន្តោបិ ភាវេយ្យាសិ, ឋិតោបិ ភាវេយ្យាសិ, និសិន្នោបិ ភាវេយ្យាសិ, សយានោបិ ភាវេយ្យាសិ, កម្មន្តំ អធិដ្ឋហន្តោបិ ភាវេយ្យាសិ, បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈាវសន្តោបិ ភាវេយ្យាសិ។

“បុន ចបរំ ត្វំ, មហានាម, ធម្មំ អនុស្សរេយ្យាសិ…បេ.… សង្ឃំ អនុស្សរេយ្យាសិ…បេ.… អត្តនោ សីលានិ អនុស្សរេយ្យាសិ…បេ.… អត្តនោ ចាគំ អនុស្សរេយ្យាសិ…បេ.… ទេវតា អនុស្សរេយ្យាសិ – ‘សន្តិ ទេវា ចាតុមហារាជិកា…បេ.… សន្តិ ទេវា តតុត្តរិ។ យថារូបាយ សទ្ធាយ សមន្នាគតា តា ទេវតា ឥតោ ចុតា តត្ថូបបន្នា, មយ្ហម្បិ តថារូបា សទ្ធា សំវិជ្ជតិ។ យថារូបេន សីលេន… សុតេន… ចាគេន… បញ្ញាយ សមន្នាគតា តា ទេវតា ឥតោ ចុតា តត្ថូបបន្នា , មយ្ហម្បិ តថារូបា បញ្ញា សំវិជ្ជតី’តិ។ យស្មិំ, មហានាម, សមយេ អរិយសាវកោ អត្តនោ ច តាសញ្ច ទេវតានំ សទ្ធញ្ច សីលញ្ច សុតញ្ច ចាគញ្ច បញ្ញញ្ច អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន ទោសបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ; ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ទេវតា អារព្ភ។ ឧជុគតចិត្តោ ខោ បន, មហានាម, អរិយសាវកោ លភតិ អត្ថវេទំ, លភតិ ធម្មវេទំ, លភតិ ធម្មូបសំហិតំ បាមោជ្ជំ។ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ, បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ, បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទិយតិ, សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ។ ឥមំ ខោ ត្វំ, មហានាម, ទេវតានុស្សតិំ គច្ឆន្តោបិ ភាវេយ្យាសិ, ឋិតោបិ ភាវេយ្យាសិ, និសិន្នោបិ ភាវេយ្យាសិ, សយានោបិ ភាវេយ្យាសិ, កម្មន្តំ អធិដ្ឋហន្តោបិ ភាវេយ្យាសិ, បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈាវសន្តោបិ ភាវេយ្យាសី”តិ។ ទុតិយំ។

៣. នន្ទិយសុត្តំ

១៣. ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មិំ និគ្រោធារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សាវត្ថិយំ វស្សាវាសំ ឧបគន្តុកាមោ ហោតិ [អហោសិ (ក.)]។

អស្សោសិ ខោ នន្ទិយោ សក្កោ – “ភគវា កិរ សាវត្ថិយំ វស្សាវាសំ ឧបគន្តុកាមោ”តិ។ អថ ខោ នន្ទិយស្ស សក្កស្ស ឯតទហោសិ – “យំនូនាហម្បិ សាវត្ថិយំ វស្សាវាសំ ឧបគច្ឆេយ្យំ។ តត្ថ កម្មន្តញ្ចេវ អធិដ្ឋហិស្សាមិ, ភគវន្តញ្ច លច្ឆាមិ កាលេន កាលំ ទស្សនាយា”តិ។

អថ ខោ ភគវា សាវត្ថិយំ វស្សាវាសំ ឧបគច្ឆិ [ឧបគញ្ឆិ (សី. បី.)]។ នន្ទិយោបិ ខោ សក្កោ សាវត្ថិយំ វស្សាវាសំ ឧបគច្ឆិ។ តត្ថ កម្មន្តញ្ចេវ អធិដ្ឋាសិ [អធិដ្ឋាយ (ស្យា.), អធិដ្ឋាតិ (ក.)], ភគវន្តញ្ច លភិ [លច្ឆតិ (ស្យា. ក.)] កាលេន កាលំ ទស្សនាយ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ – “និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតី”តិ។

អស្សោសិ ខោ នន្ទិយោ សក្កោ – “សម្ពហុលា កិរ ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ – ‘និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតី’”តិ។ អថ ខោ នន្ទិយោ សក្កោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ នន្ទិយោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “សុតំ មេតំ, ភន្តេ – ‘សម្ពហុលា កិរ ភិក្ខូ ភគវតោ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ – និដ្ឋិតចីវរោ ភគវា តេមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សតី’តិ។ តេសំ នោ, ភន្តេ, នានាវិហារេហិ វិហរតំ កេនស្ស វិហារេន វិហាតព្ព”ន្តិ?

“សាធុ សាធុ, នន្ទិយ! ឯតំ ខោ, នន្ទិយ, តុម្ហាកំ បតិរូបំ កុលបុត្តានំ, យំ តុម្ហេ តថាគតំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆេយ្យាថ – ‘តេសំ នោ, ភន្តេ, នានាវិហារេហិ វិហរតំ កេនស្ស វិហារេន វិហាតព្ព’ន្តិ? សទ្ធោ ខោ, នន្ទិយ, អារាធកោ ហោតិ, នោ អស្សទ្ធោ; សីលវា អារាធកោ ហោតិ, នោ ទុស្សីលោ; អារទ្ធវីរិយោ អារាធកោ ហោតិ, នោ កុសីតោ; ឧបដ្ឋិតស្សតិ អារាធកោ ហោតិ, នោ មុដ្ឋស្សតិ; សមាហិតោ អារាធកោ ហោតិ, នោ អសមាហិតោ;

បញ្ញវា អារាធកោ ហោតិ, នោ ទុប្បញ្ញោ។ ឥមេសុ ខោ តេ, នន្ទិយ, ឆសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ បញ្ចសុ ធម្មេសុ អជ្ឈត្តំ សតិ ឧបដ្ឋាបេតព្ពា។

“ឥធ ត្វំ, នន្ទិយ, តថាគតំ អនុស្សរេយ្យាសិ – ‘ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ , សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា’តិ។ ឥតិ ខោ តេ, នន្ទិយ, តថាគតំ អារព្ភ អជ្ឈត្តំ សតិ ឧបដ្ឋាបេតព្ពា។

“បុន ចបរំ ត្វំ, នន្ទិយ, ធម្មំ អនុស្សរេយ្យាសិ – ‘ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ សន្ទិដ្ឋិកោ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនេយ្យិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្ពោ វិញ្ញូហី’តិ។ ឥតិ ខោ តេ, នន្ទិយ, ធម្មំ អារព្ភ អជ្ឈត្តំ សតិ ឧបដ្ឋាបេតព្ពា។

“បុន ចបរំ ត្វំ, នន្ទិយ, កល្យាណមិត្តេ អនុស្សរេយ្យាសិ – ‘លាភា វត មេ, សុលទ្ធំ វត មេ, យស្ស មេ កល្យាណមិត្តា អនុកម្បកា អត្ថកាមា ឱវាទកា អនុសាសកា’តិ។ ឥតិ ខោ តេ, នន្ទិយ, កល្យាណមិត្តេ អារព្ភ អជ្ឈត្តំ សតិ ឧបដ្ឋាបេតព្ពា។

“បុន ចបរំ ត្វំ, នន្ទិយ, អត្តនោ ចាគំ អនុស្សរេយ្យាសិ – ‘លាភា វត មេ, សុលទ្ធំ វត មេ, យោហំ មច្ឆេរមលបរិយុដ្ឋិតាយ បជាយ វិគតមលមច្ឆេរេន ចេតសា អគារំ អជ្ឈាវសាមិ មុត្តចាគោ បយតបាណិ វោស្សគ្គរតោ យាចយោគោ ទានសំវិភាគរតោ’តិ។ ឥតិ ខោ តេ, នន្ទិយ, ចាគំ អារព្ភ អជ្ឈត្តំ សតិ ឧបដ្ឋាបេតព្ពា។

“បុន ចបរំ ត្វំ, នន្ទិយ, ទេវតា អនុស្សរេយ្យាសិ – ‘យា ទេវតា អតិក្កម្មេវ កពឡីការាហារភក្ខានំ [កពឡីការភក្ខានំ (សី.), កពឡីការភក្ខានំ (ស្យា. កំ. បី.)] ទេវតានំ សហព្យតំ អញ្ញតរំ មនោមយំ កាយំ ឧបបន្នា, តា ករណីយំ អត្តនោ ន សមនុបស្សន្តិ កតស្ស វា បតិចយំ។ សេយ្យថាបិ, នន្ទិយ, ភិក្ខុ អសមយវិមុត្តោ ករណីយំ អត្តនោ ន សមនុបស្សតិ កតស្ស វា បតិចយំ; ឯវមេវំ ខោ, នន្ទិយ, យា តា ទេវតា អតិក្កម្មេវ កពឡីការាហារភក្ខានំ ទេវតានំ សហព្យតំ អញ្ញតរំ មនោមយំ កាយំ ឧបបន្នា, តា ករណីយំ អត្តនោ ន សមនុបស្សន្តិ កតស្ស វា បតិចយំ។ ឥតិ ខោ តេ, នន្ទិយ, ទេវតា អារព្ភ អជ្ឈត្តំ សតិ ឧបដ្ឋាបេតព្ពា។

“ឥមេហិ ខោ, នន្ទិយ, ឯកាទសហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ បជហតេវ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ, ន ឧបាទិយតិ។ សេយ្យថាបិ, នន្ទិយ, កុម្ភោ និក្កុជ្ជោ [និកុជ្ជោ (ក.)] វមតេវ ឧទកំ, នោ វន្តំ បច្ចាវមតិ [បច្ចាមសតិ (ស្យា.)]; សេយ្យថាបិ វា បន, នន្ទិយ, សុក្ខេ តិណទាយេ អគ្គិ មុត្តោ ឌហញ្ញេវ គច្ឆតិ, នោ ទឌ្ឍំ បច្ចុទាវត្តតិ ; ឯវមេវំ ខោ, នន្ទិយ, ឥមេហិ ឯកាទសហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ អរិយសាវកោ បជហតេវ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ, ន ឧបាទិយតី”តិ។ តតិយំ។

៤. សុភូតិសុត្តំ

១៤. អថ ខោ អាយស្មា សុភូតិ សទ្ធេន ភិក្ខុនា សទ្ធិំ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ សុភូតិំ ភគវា ឯតទវោច – “កោ នាមាយំ [កោ នាមោ អយំ (សី. ក.), កោ នាម អយំ (ស្យា. កំ.)], សុភូតិ, ភិក្ខូ”តិ? “សទ្ធោ នាមាយំ, ភន្តេ, ភិក្ខុ, សុទត្តស្ស [សទ្ធស្ស (សី. ស្យា. កំ. បី.)] ឧបាសកស្ស បុត្តោ, សទ្ធា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតោ”តិ។

“កច្ចិ បនាយំ, សុភូតិ, សទ្ធោ ភិក្ខុ សុទត្តស្ស ឧបាសកស្ស បុត្តោ សទ្ធា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតោ សន្ទិស្សតិ សទ្ធាបទានេសូ”តិ? “ឯតស្ស, ភគវា, កាលោ; ឯតស្ស, សុគត, កាលោ, យំ ភគវា សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានានិ ភាសេយ្យ។ ឥទានាហំ ជានិស្សាមិ យទិ វា អយំ ភិក្ខុ សន្ទិស្សតិ សទ្ធាបទានេសុ យទិ វា នោ”តិ។

“តេន ហិ, សុភូតិ, សុណាហិ, សាធុកំ មនសិ ករោហិ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ អាយស្មា សុភូតិ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ ។ ភគវា ឯតទវោច –

“ឥធ , សុភូតិ, ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ, បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី, សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ។ យម្បិ, សុភូតិ, ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ...បេ.... សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ, ឥទម្បិ, សុភូតិ, សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានំ ហោតិ។

“បុន ចបរំ, សុភូតិ, ភិក្ខុ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ; យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិយោសានកល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ, តថារូបាស្ស ធម្មា ពហុស្សុតា ហោន្តិ ធាតា វចសា បរិចិតា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា។ យម្បិ, សុភូតិ, ភិក្ខុ ពហុស្សុតោ ហោតិ...បេ.... ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា, ឥទម្បិ, សុភូតិ, សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានំ ហោតិ។

“បុន ចបរំ, សុភូតិ, ភិក្ខុ កល្យាណមិត្តោ ហោតិ កល្យាណសហាយោ កល្យាណសម្បវង្កោ។ យម្បិ, សុភូតិ, ភិក្ខុ កល្យាណមិត្តោ ហោតិ កល្យាណសហាយោ កល្យាណសម្បវង្កោ, ឥទម្បិ, សុភូតិ, សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានំ ហោតិ។

“បុន ចបរំ, សុភូតិ, ភិក្ខុ សុវចោ ហោតិ សោវចស្សករណេហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ខមោ បទក្ខិណគ្គាហី អនុសាសនី។ យម្បិ, សុភូតិ, ភិក្ខុ សុវចោ ហោតិ សោវចស្សករណេហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ខមោ បទក្ខិណគ្គាហី អនុសាសនី, ឥទម្បិ, សុភូតិ, សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានំ ហោតិ។

“បុន ចបរំ, សុភូតិ, ភិក្ខុ យានិ តានិ សព្រហ្មចារីនំ ឧច្ចាវចានិ កឹករណីយានិ តត្រ ទក្ខោ ហោតិ អនលសោ តត្រុបាយាយ វីមំសាយ សមន្នាគតោ អលំ កាតុំ អលំ សំវិធាតុំ។ យម្បិ, សុភូតិ, ភិក្ខុ យានិ តានិ សព្រហ្មចារីនំ ឧច្ចាវចានិ កឹករណីយានិ តត្រ ទក្ខោ ហោតិ អនលសោ តត្រុបាយាយ វីមំសាយ សមន្នាគតោ អលំ កាតុំ អលំ សំវិធាតុំ, ឥទម្បិ, សុភូតិ, សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានំ ហោតិ។

“បុន ចបរំ, សុភូតិ, ភិក្ខុ ធម្មកាមោ ហោតិ បិយសមុទាហារោ អភិធម្មេ អភិវិនយេ ឧឡារបាមោជ្ជោ។ យម្បិ, សុភូតិ, ភិក្ខុ ធម្មកាមោ ហោតិ បិយសមុទាហារោ អភិធម្មេ អភិវិនយេ ឧឡារបាមោជ្ជោ, ឥទម្បិ, សុភូតិ, សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានំ ហោតិ។

“បុន ចបរំ, សុភូតិ, ភិក្ខុ អារទ្ធវីរិយោ វិហរតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ, កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ, ថាមវា ទឡ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ។ យម្បិ, សុភូតិ, ភិក្ខុ អារទ្ធវីរិយោ វិហរតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទឡ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ, ឥទម្បិ, សុភូតិ, សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានំ ហោតិ។

“បុន ចបរំ, សុភូតិ, ភិក្ខុ ចតុន្នំ ឈានានំ អាភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាមលាភី ហោតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី។ យម្បិ , សុភូតិ, ភិក្ខុ ចតុន្នំ ឈានានំ អាភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាមលាភី ហោតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី, ឥទម្បិ, សុភូតិ, សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានំ ហោតិ។

“បុន ចបរំ, សុភូតិ, ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ, សេយ្យថិទំ – ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ ជាតិយោ ចតស្សោបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ វីសម្បិ ជាតិយោ តឹសម្បិ ជាតិយោ ចត្តាលីសម្បិ ជាតិយោ បញ្ញាសម្បិ ជាតិយោ ជាតិសតម្បិ ជាតិសហស្សម្បិ ជាតិសតសហស្សម្បិ អនេកេបិ សំវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ វិវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ សំវដ្ដវិវដ្ដកប្បេ – ‘អមុត្រាសឹ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ, សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទបាទឹ; តត្រាបាសឹ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ, សោ តតោ ចុតោ ឥធូបបន្នោ’តិ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ។ យម្បិ, សុភូតិ, ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ, សេយ្យថិទំ, ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ...បេ.... ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ។ ឥទម្បិ, សុភូតិ, សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានំ ហោតិ។

“បុន ចបរំ, សុភូតិ, ភិក្ខុ ទិព្ពេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្ពណ្ណេ, សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ – ‘ឥមេ វត ភោន្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា វចីទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា មនោទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា, តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបន្នា។ ឥមេ វា បន ភោន្តោ សត្តា កាយសុចរិតេន សមន្នាគតា វចីសុចរិតេន សមន្នាគតា មនោសុចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា, តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នា’តិ។ ឥតិ ទិព្ពេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្ពណ្ណេ, សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ។ យម្បិ, សុភូតិ, ភិក្ខុ ទិព្ពេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន...បេ.... យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ, ឥទម្បិ, សុភូតិ, សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានំ ហោតិ។

“បុន ចបរំ, សុភូតិ, ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ យម្បិ, សុភូតិ, ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា…បេ…. សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, ឥទម្បិ, សុភូតិ, សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានំ ហោតី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា សុភូតិ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “យានិមានិ, ភន្តេ, ភគវតា សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានានិ ភាសិតានិ, សំវិជ្ជន្តិ តានិ ឥមស្ស ភិក្ខុនោ, អយញ្ច ភិក្ខុ ឯតេសុ សន្ទិស្សតិ។

“អយំ, ភន្តេ, ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ, បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី, សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ។

“អយំ, ភន្តេ, ភិក្ខុ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ; យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេ កល្យាណា បរិយោសានកល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ, តថារូបាស្ស ធម្មា ពហុស្សុតា ហោន្តិ ធាតា វចសា បរិចិតា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា។

“អយំ , ភន្តេ, ភិក្ខុ កល្យាណមិត្តោ ហោតិ កល្យាណសហាយោ កល្យាណសម្បវង្កោ។

“អយំ, ភន្តេ, ភិក្ខុ សុវចោ ហោតិ…បេ…. អនុសាសនី។

“អយំ, ភន្តេ, ភិក្ខុ យានិ តានិ សព្រហ្មចារីនំ ឧច្ចាវចានិ កឹករណីយានិ តត្ថ ទក្ខោ ហោតិ អនលសោ តត្រុបាយាយ វីមំសាយ សមន្នាគតោ អលំ កាតុំ អលំ សំវិធាតុំ។

“អយំ, ភន្តេ, ភិក្ខុ ធម្មកាមោ ហោតិ បិយសមុទាហារោ អភិធម្មេ អភិវិនយេ ឧឡារបាមោជ្ជោ។

“អយំ, ភន្តេ, ភិក្ខុ អារទ្ធវីរិយោ វិហរតិ…បេ…. ថាមវា ទឡ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ។

“អយំ, ភន្តេ, ភិក្ខុ ចតុន្នំ ឈានានំ អាភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាមលាភី ហោតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី។

“អយំ , ភន្តេ, ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ, សេយ្យថិទំ – ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ…បេ.… ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ។

“អយំ, ភន្តេ, ភិក្ខុ ទិព្ពេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន…បេ…. យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ។

“អយំ, ភន្តេ, ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា…បេ…. សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ យានិមានិ, ភន្តេ, ភគវតា សទ្ធស្ស សទ្ធាបទានានិ ភាសិតានិ, សំវិជ្ជន្តិ តានិ ឥមស្ស ភិក្ខុនោ, អយញ្ច ភិក្ខុ ឯតេសុ សន្ទិស្សតី”តិ។

“សាធុ សាធុ, សុភូតិ! តេន ហិ ត្វំ, សុភូតិ, ឥមិនា ច សទ្ធេន ភិក្ខុនា សទ្ធឹ វិហរេយ្យាសិ។ យទា ច ត្វំ, សុភូតិ, អាកង្ខេយ្យាសិ តថាគតំ ទស្សនាយ, ឥមិនា សទ្ធេន ភិក្ខុនា សទ្ធឹ ឧបសង្កមេយ្យាសិ តថាគតំ ទស្សនាយា”តិ។ ចតុត្ថំ។

៥. មេត្តាសុត្តំ

១៥. [បដិ. ម. ២.២២; មិ. ប. ៤.៤.៦] “មេត្តាយ , ភិក្ខវេ, ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវិតាយ ភាវិតាយ ពហុលីកតាយ យានីកតាយ វត្ថុកតាយ អនុដ្ឋិតាយ បរិចិតាយ សុសមារទ្ធាយ ឯកាទសានិសំសា បាដិកង្ខា។

កតមេ ឯកាទស? សុខំ សុបតិ, សុខំ បដិពុជ្ឈតិ , ន បាបកំ សុបិនំ បស្សតិ, មនុស្សានំ បិយោ ហោតិ, អមនុស្សានំ បិយោ ហោតិ, ទេវតា រក្ខន្តិ, នាស្ស អគ្គិ វា វិសំ វា សត្ថំ វា កមតិ, តុវដំ ចិត្តំ សមាធិយតិ, មុខវណ្ណោ វិប្បសីទតិ, អសម្មូឡ្ហោ កាលំ ករោតិ, ឧត្តរិ អប្បដិវិជ្ឈន្តោ ព្រហ្មលោកូបគោ ហោតិ។ មេត្តាយ, ភិក្ខវេ, ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវិតាយ ភាវិតាយ ពហុលីកតាយ យានីកតាយ វត្ថុកតាយ អនុដ្ឋិតាយ បរិចិតាយ សុសមារទ្ធាយ ឥមេ ឯកាទសានិសំសា បាដិកង្ខា”តិ។ បញ្ចមំ។

៦. អដ្ឋកនាគរសុត្តំ

១៦. ឯកំ សមយំ អាយស្មា អានន្ទោ វេសាលិយំ វិហរតិ ពេលុវគាមកេ [វេឡុវគាមកេ (ស្យា. កំ. ក.)]។ តេន ខោ បន សមយេន ទសមោ គហបតិ អដ្ឋកនាគរោ បាដលិបុត្តំ អនុប្បត្តោ ហោតិ កេនចិទេវ ករណីយេន។

អថ ខោ ទសមោ គហបតិ អដ្ឋកនាគរោ យេន កុក្កុដារាមោ យេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “កហំ នុ ខោ, ភន្តេ, អាយស្មា អានន្ទោ ឯតរហិ វិហរតិ? ទស្សនកាមា ហិ មយំ, ភន្តេ, អាយស្មន្តំ អានន្ទ”ន្តិ។ “ឯសោ, គហបតិ, អាយស្មា អានន្ទោ វេសាលិយំ វិហរតិ ពេលុវគាមកេ”តិ។

អថ ខោ ទសមោ គហបតិ អដ្ឋកនាគរោ បាដលិបុត្តេ តំ ករណីយំ តីរេត្វា យេន វេសាលី ពេលុវគាមកោ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ទសមោ គហបតិ អដ្ឋកនាគរោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច – “អត្ថិ នុ ខោ, ភន្តេ អានន្ទ, តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ឯកធម្មោ សម្មទក្ខាតោ, យត្ថ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុច្ចតិ, អបរិក្ខីណា វា អាសវា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, អននុប្បត្តំ វា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុបាបុណាតី”តិ? “អត្ថិ ខោ, គហបតិ, តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ឯកធម្មោ សម្មទក្ខាតោ, យត្ថ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុច្ចតិ, អបរិក្ខីណា វា អាសវា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, អននុប្បត្តំ វា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុបាបុណាតី”តិ។

“កតមោ បន, ភន្តេ អានន្ទ, តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ឯកធម្មោ សម្មទក្ខាតោ, យត្ថ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុច្ចតិ, អបរិក្ខីណា វា អាសវា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, អននុប្បត្តំ វា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុបាបុណាតី”តិ? “ឥធ, គហបតិ, ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ឥទម្បិ ខោ បឋមំ ឈានំ អភិសង្ខតំ អភិសញ្ចេតយិតំ’។ ‘យំ ខោ បន កិញ្ចិ អភិសង្ខតំ អភិសញ្ចេតយិតំ, តទនិច្ចំ និរោធធម្ម’ន្តិ បជានាតិ។ សោ តត្ថ ឋិតោ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ; នោ ចេ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ, តេនេវ ធម្មរាគេន តាយ ធម្មនន្ទិយា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ ហោតិ តត្ថ បរិនិព្ពាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា។ អយម្បិ ខោ, គហបតិ, តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ឯកធម្មោ សម្មទក្ខាតោ, យត្ថ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុច្ចតិ, អបរិក្ខីណា វា អាសវា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, អននុប្បត្តំ វា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុបាបុណាតិ។

“បុន ចបរំ, គហបតិ, ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ…បេ… តតិយំ ឈានំ…បេ… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ឥទម្បិ ខោ ចតុត្ថំ ឈានំ អភិសង្ខតំ អភិសញ្ចេតយិតំ’។ ‘យំ ខោ បន កិញ្ចិ អភិសង្ខតំ អភិសញ្ចេតយិតំ តទនិច្ចំ និរោធធម្ម’ន្តិ បជានាតិ។ សោ តត្ថ ឋិតោ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ; នោ ចេ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ, តេនេវ ធម្មរាគេន តាយ ធម្មនន្ទិយា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ ហោតិ តត្ថ បរិនិព្ពាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា។ អយម្បិ ខោ, គហបតិ, តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ឯកធម្មោ សម្មទក្ខាតោ, យត្ថ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុច្ចតិ អបរិក្ខីណា វា អាសវា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, អននុប្បត្តំ វា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុបាបុណាតិ។

“បុន ចបរំ, គហបតិ, ភិក្ខុ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ។ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហរតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អយម្បិ ខោ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ អភិសង្ខតា អភិសញ្ចេតយិតា’។ ‘យំ ខោ បន កិញ្ចិ អភិសង្ខតំ អភិសញ្ចេតយិតំ តទនិច្ចំ និរោធធម្ម’ន្តិ បជានាតិ។ សោ តត្ថ ឋិតោ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ; នោ ចេ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ, តេនេវ ធម្មរាគេន តាយ ធម្មនន្ទិយា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ ហោតិ តត្ថ បរិនិព្ពាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា។ អយម្បិ ខោ, គហបតិ, តេន ភគវតា ជានតា…បេ. … អននុប្បត្តំ វា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុបាបុណាតិ។

“បុន ចបរំ, គហបតិ, ភិក្ខុ ករុណាសហគតេន ចេតសា...បេ.... មុទិតាសហគតេន ចេតសា...បេ.... ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ។ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហរតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អយម្បិ ខោ ឧបេក្ខាចេតោវិមុត្តិ អភិសង្ខតា អភិសញ្ចេតយិតា’។ ‘យំ ខោ បន កិញ្ចិ អភិសង្ខតំ អភិសញ្ចេតយិតំ តទនិច្ចំ និរោធធម្ម’ន្តិ បជានាតិ។ សោ តត្ថ ឋិតោ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ; នោ ចេ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ, តេនេវ ធម្មរាគេន តាយ ធម្មនន្ទិយា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ ហោតិ តត្ថ បរិនិព្ពាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា។ អយម្បិ ខោ , គហបតិ, តេន ភគវតា ជានតា...បេ.... អននុប្បត្តំ វា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុបាបុណាតិ។

“បុន ចបរំ, គហបតិ, ភិក្ខុ សព្ពសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា ‘អនន្តោ អាកាសោ’តិ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អយម្បិ ខោ អាកាសានញ្ចាយតនសមាបត្តិ អភិសង្ខតា អភិសញ្ចេតយិតា’។ ‘យំ ខោ បន កិញ្ចិ អភិសង្ខតំ អភិសញ្ចេតយិតំ តទនិច្ចំ និរោធធម្ម’ន្តិ បជានាតិ។ សោ តត្ថ ឋិតោ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ; នោ ចេ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ, តេនេវ ធម្មរាគេន តាយ ធម្មនន្ទិយា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ ហោតិ តត្ថ បរិនិព្ពាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា។ អយម្បិ ខោ, គហបតិ, តេន ភគវតា ជានតា...បេ.... អននុប្បត្តំ វា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុបាបុណាតិ។

“បុន ចបរំ, គហបតិ, ភិក្ខុ សព្ពសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម ‘អនន្តំ វិញ្ញាណ’ន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ...បេ.... សព្ពសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម ‘នត្ថិ កិញ្ចី’តិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អយម្បិ ខោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិ អភិសង្ខតា អភិសញ្ចេតយិតា’។ ‘យំ ខោ បន កិញ្ចិ អភិសង្ខតំ អភិសញ្ចេតយិតំ តទនិច្ចំ និរោធធម្ម’ន្តិ បជានាតិ។ សោ តត្ថ ឋិតោ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ; នោ ចេ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ, តេនេវ ធម្មរាគេន តាយ ធម្មនន្ទិយា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ ហោតិ តត្ថ បរិនិព្ពាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា។ អយម្បិ ខោ, គហបតិ, តេន ភគវតា ជានតា...បេ.... អននុប្បត្តំ វា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ អនុបាបុណាតី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ ទសមោ គហបតិ អដ្ឋកនាគរោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច – “សេយ្យថាបិ, ភន្តេ អានន្ទ, បុរិសោ ឯកំ និធិមុខំ គវេសន្តោ សកិទេវ [សព្ពត្ថបិ ឯវមេវ ទិស្សតិ] ឯកាទស និធិមុខានិ អធិគច្ឆេយ្យ; ឯវមេវ ខោ អហំ, ភន្តេ, ឯកំ អមតទ្វារំ គវេសន្តោ សកិទេវ ឯកាទស អមតទ្វារានិ [ឯកាទសន្នំ អមតទ្វារានំ (សព្ពត្ថ) ម. និ. ២.២១ បស្សិតព្ពំ] អលត្ថំ សេវនាយ [សវនាយ (ស្យា.) សី. បី. មជ្ឈិមបណ្ណាសកទុតិយសុត្តេបិ, ភាវនាយ (ម. និ. ២.២១)]។ សេយ្យថាបិ, ភន្តេ, បុរិសស្ស អគារំ ឯកាទស ទ្វារំ។ សោ តស្មិំ អគារេ អាទិត្តេ ឯកមេកេនបិ ទ្វារេន សក្កុណេយ្យ អត្តានំ សោត្ថិំ កាតុំ; ឯវមេវ ខោ អហំ, ភន្តេ, ឥមេសំ ឯកាទសន្នំ អមតទ្វារានំ ឯកមេកេនបិ អមតទ្វារេន សក្កុណិស្សាមិ អត្តានំ សោត្ថិំ កាតុំ។ ឥមេ ហិ នាម, ភន្តេ, អញ្ញតិត្ថិយា អាចរិយស្ស អាចរិយធនំ បរិយេសិស្សន្តិ។ កឹ [កិមង្គំ (ម. និ. ២.២១)] បនាហំ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បូជំ ន ករិស្សាមី”តិ!

អថ ខោ ទសមោ គហបតិ អដ្ឋកនាគរោ វេសាលិកញ្ច បាដលិបុត្តកញ្ច ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន សហត្ថា សន្តប្បេសិ សម្បវារេសិ។ ឯកមេកញ្ច ភិក្ខុំ បច្ចេកំ ទុស្សយុគេន អច្ឆាទេសិ, អាយស្មន្តញ្ច អានន្ទំ តិចីវរេន។ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បញ្ចសតំ វិហារំ ការាបេសីតិ។ ឆដ្ឋំ។

៧. គោបាលសុត្តំ

១៧. “ឯកាទសហិ, ភិក្ខវេ, អង្គេហិ សមន្នាគតោ គោបាលកោ អភព្ពោ គោគណំ បរិហរិតុំ ផាតិំ កាតុំ [ផាតិកត្តុំ (សី.), ផាតិកាតុំ (ស្យា. បី.)]។ កតមេហិ ឯកាទសហិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, គោបាលកោ ន រូបញ្ញូ ហោតិ, ន លក្ខណកុសលោ ហោតិ, ន អាសាដិកំ ហារេតា [សាដេតា (សី. ស្យា. បី.)] ហោតិ, ន វណំ បដិច្ឆាទេតា ហោតិ, ន ធូមំ កត្តា ហោតិ, ន តិត្ថំ ជានាតិ, ន បីតំ ជានាតិ, ន វីថិំ ជានាតិ, ន គោចរកុសលោ ហោតិ, អនវសេសទោហី ច ហោតិ, យេ តេ ឧសភា គោបិតរោ គោបរិណាយកា តេ ន អតិរេកបូជាយ បូជេតា ហោតិ។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ឯកាទសហិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ គោបាលកោ អភព្ពោ គោគណំ បរិហរិតុំ ផាតិំ កាតុំ។

“ឯវមេវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ឯកាទសហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អភព្ពោ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ វុទ្ធិំ វិរូឡ្ហិំ វេបុល្លំ អាបជ្ជិតុំ។ កតមេហិ ឯកាទសហិ? ឥធ , ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន រូបញ្ញូ ហោតិ, ន លក្ខណកុសលោ ហោតិ, ន អាសាដិកំ

ហារកោ ហោតិ, ន វណំ បដិច្ឆាទេតា ហោតិ, ន ធូមំ កត្តា ហោតិ, ន តិត្ថំ ជានាតិ, ន បីតំ ជានាតិ, ន វីថិំ ជានាតិ, ន គោចរកុសលោ ហោតិ, អនវសេសទោហី ច ហោតិ, យេ តេ ភិក្ខូ ថេរា រត្តញ្ញូ ចិរបព្ពជិតា សង្ឃបិតរោ សង្ឃបរិណាយកា តេ ន អតិរេកបូជាយ បូជេតា ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន រូបញ្ញូ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យំ កិញ្ចិ រូបំ ( ) [(សព្ពំ រូបំ) ម. និ. ១.៣៤៧ ( ) កត្ថចិ ទិស្សតិ] ‘ចត្តារិ មហាភូតានិ, ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយរូប’ន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន រូបញ្ញូ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន លក្ខណកុសលោ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ‘កម្មលក្ខណោ ពាលោ, កម្មលក្ខណោ បណ្ឌិតោ’តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន លក្ខណកុសលោ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន អាសាដិកំ ហារកោ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឧប្បន្នំ កាមវិតក្កំ អធិវាសេតិ នប្បជហតិ ន វិនោទេតិ ន ព្យន្តីករោតិ ន អនភាវំ គមេតិ, ឧប្បន្នំ ព្យាបាទវិតក្កំ... ឧប្បន្នំ វិហិំសាវិតក្កំ... ឧប្បន្នុប្បន្នេ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ អធិវាសេតិ នប្បជហតិ ន វិនោទេតិ ន ព្យន្តីករោតិ ន អនភាវំ គមេតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន អាសាដិកំ ហារកោ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន វណំ បដិច្ឆាទេតា ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា និមិត្តគ្គាហី ហោតិ អនុព្យញ្ជនគ្គាហី; យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ ន បដិបជ្ជតិ; ន រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ, ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ នាបជ្ជតិ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា... ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា... ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា... កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ និមិត្តគ្គាហី ហោតិ អនុព្យញ្ជនគ្គាហី; យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ ន បដិបជ្ជតិ; ន រក្ខតិ មនិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយេ សំវរំ នាបជ្ជតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន វណំ បដិច្ឆាទេតា ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន ធូមំ កត្តា ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន [ម. និ. ១.៣៤៦-៣៤៧ បន អយំ នការោ ធម្មន្តិបទស្ស អនន្តរំ ទិស្សតិ] យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ វិត្ថារេន បរេសំ ទេសេតា ហោតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន ធូមំ កត្តា ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន តិត្ថំ ជានាតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យេ តេ ភិក្ខូ ពហុស្សុតា អាគតាគមា ធម្មធរា វិនយធរា មាតិកាធរា, តេ កាលេន កាលំ ឧបសង្កមិត្វា ន បរិបុច្ឆតិ ន បរិបញ្ហតិ – ‘ឥទំ, ភន្តេ, កថំ, ឥមស្ស កោ អត្ថោ’តិ? តស្ស តេ អាយស្មន្តោ អវិវដញ្ចេវ ន វិវរន្តិ, អនុត្តានីកតញ្ច ន ឧត្តានីករោន្តិ, អនេកវិហិតេសុ ច កង្ខាឋានិយេសុ ធម្មេសុ កង្ខំ ន បដិវិនោទេន្តិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន តិត្ថំ ជានាតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន បីតំ ជានាតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ ទេសិយមានេ ន លភតិ អត្ថវេទំ, ន លភតិ ធម្មវេទំ , ន លភតិ ធម្មូបសំហិតំ បាមោជ្ជំ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន បីតំ ជានាតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន វីថិំ ជានាតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន វីថិំ ជានាតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន គោចរកុសលោ ហោតិ? ឥធ , ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន គោចរកុសលោ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អនវសេសទោហី ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុំ សទ្ធា គហបតិកា អភិហដ្ឋុំ បវារេន្តិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេហិ។ តត្រ ភិក្ខុ មត្តំ ន ជានាតិ បដិគ្គហណាយ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អនវសេសទោហី ហោតិ។

“កថញ្ច , ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យេ តេ ភិក្ខូ ថេរា រត្តញ្ញូ ចិរបព្ពជិតា សង្ឃបិតរោ សង្ឃបរិណាយកា, តេ ន អតិរេកបូជាយ បូជេតា ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យេ តេ ភិក្ខូ ថេរា រត្តញ្ញូ ចិរបព្ពជិតា សង្ឃបិតរោ សង្ឃបរិណាយកា, តេសុ ន មេត្តំ កាយកម្មំ បច្ចុបដ្ឋាបេតិ អាវិ ចេវ រហោ ច, ន មេត្តំ វចីកម្មំ... ន មេត្តំ មនោកម្មំ

បច្ចុបដ្ឋាបេតិ អារិ ចេវ រហោ ច។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យេ តេ ភិក្ខូ ថេរា រត្តញ្ញូ ចិរបព្ពជិតា សង្ឃបិតរោ សង្ឃបរិណាយកា, ន តេ អតិរេកបូជាយ បូជេតា ហោតិ។

“ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ឯកាទសហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អភព្ពោ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហឹ វេបុល្លំ អាបជ្ជិតុំ។

“ឯកាទសហិ, ភិក្ខវេ, អង្គេហិ សមន្នាគតោ គោបាលកោ ភព្ពោ គោគណំ បរិហរិតុំ ផាតឹ កាតុំ។ កតមេហិ ឯកាទសហិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, គោបាលកោ រូបញ្ញូ ហោតិ, លក្ខណកុសលោ ហោតិ, អាសាដិកំ ហារេតា ហោតិ, វណំ បដិច្ឆាទេតា ហោតិ, ធូមំ កត្តា ហោតិ, តិត្ថំ ជានាតិ, បីតំ ជានាតិ, វីថឹ ជានាតិ, គោចរកុសលោ ហោតិ, សាវសេសទោហី ច ហោតិ, យេ តេ ឧសភា គោបិតរោ គោបរិណាយកា តេ អតិរេកបូជាយ បូជេតា ហោតិ – ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ឯកាទសហិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ គោបាលកោ ភព្ពោ គោគណំ បរិហរិតុំ ផាតឹ កាតុំ។

“ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ឯកាទសហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ភព្ពោ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហឹ វេបុល្លំ អាបជ្ជិតុំ។ កតមេហិ ឯកាទសហិ? ឥធ , ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ រូបញ្ញូ ហោតិ, លក្ខណកុសលោ ហោតិ, អាសាដិកំ ហារេតា ហោតិ, វណំ បដិច្ឆាទេតា ហោតិ, ធូមំ កត្តា ហោតិ, តិត្ថំ ជានាតិ, បីតំ ជានាតិ, វីថឹ ជានាតិ, គោចរកុសលោ ហោតិ, សាវសេសទោហី ច ហោតិ, យេ តេ ភិក្ខូ ថេរា រត្តញ្ញូ ចិរបព្ពជិតា សង្ឃបិតរោ សង្ឃបរិណាយកា តេ អតិរេកបូជាយ បូជេតា ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ រូបញ្ញូ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យំ កិញ្ចិ រូបំ ‘ចត្តារិ មហាភូតានិ, ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយរូប’ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ រូបញ្ញូ ហោតិ។

“កថញ្ច , ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ លក្ខណកុសលោ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ‘កម្មលក្ខណោ ពាលោ, កម្មលក្ខណោ បណ្ឌិតោ’តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ លក្ខណកុសលោ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អាសាដិកំ ហារេតា ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឧប្បន្នំ កាមវិតក្កំ នាធិវាសេតិ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីករោតិ អនភាវំ គមេតិ, ឧប្បន្នំ ព្យាបាទវិតក្កំ… ឧប្បន្នំ វិហឹសាវិតក្កំ… ឧប្បន្នុប្បន្នេ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ នាធិវាសេតិ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីករោតិ អនភាវំ គមេតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អាសាដិកំ ហារេតា ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វណំ បដិច្ឆាទេតា ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី; យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ; រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ, ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា… ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា… ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា… កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា… មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី; យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ; រក្ខតិ មនិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វណំ បដិច្ឆាទេតា ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ធូមំ កត្តា ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ វិត្ថារេន បរេសំ ទេសេតា ហោតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ធូមំ កត្តា ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ តិត្ថំ ជានាតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យេ តេ ភិក្ខូ ពហុស្សុតា អាគតាគមា ធម្មធរា វិនយធរា មាតិកាធរា, តេ កាលេន កាលំ ឧបសង្កមិត្វា បរិបុច្ឆតិ បរិបញ្ហតិ – ‘ឥទំ, ភន្តេ, កថំ, ឥមស្ស កោ អត្ថោ’តិ? តស្ស តេ អាយស្មន្តោ អវិវដញ្ចេវ វិវរន្តិ, អនុត្តានីកតញ្ច ឧត្តានីករោន្តិ, អនេកវិហិតេសុ ច កង្ខាឋានិយេសុ ធម្មេសុ កង្ខំ បដិវិនោទេន្តិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ តិត្ថំ ជានាតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ បីតំ ជានាតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ តថាគតប្បវេទិតេ ធម្មវិនយេ ទេសិយមានេ លភតិ អត្ថវេទំ, លភតិ ធម្មវេទំ, លភតិ ធម្មូបសំហិតំ បាមោជ្ជំ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ បីតំ ជានាតិ។

“កថញ្ច , ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វីថឹ ជានាតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ យថាភូតំ បជានាតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វីថឹ ជានាតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ គោចរកុសលោ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ យថាភូតំ បជានាតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ គោចរកុសលោ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សាវសេសទោហី ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុំ សទ្ធា គហបតិកា អភិហដ្ឋុំ បវារេន្តិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេហិ។ តត្រ ភិក្ខុ មត្តំ ជានាតិ បដិគ្គហណាយ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សាវសេសទោហី ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យេ តេ ភិក្ខូ ថេរា រត្តញ្ញូ ចិរបព្ពជិតា សង្ឃបិតរោ សង្ឃបរិណាយកា, តេ អតិរេកបូជាយ បូជេតា ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យេ តេ ថេរា រត្តញ្ញូ ចិរបព្ពជិតា សង្ឃបិតរោ សង្ឃបរិណាយកា, តេសុ មេត្តំ កាយកម្មំ បច្ចុបដ្ឋាបេតិ អាវិ ចេវ រហោ ច, មេត្តំ វចីកម្មំ... មេត្តំ មនោកម្មំ បច្ចុបដ្ឋាបេតិ អាវិ ចេវ រហោ ច។ ឯវំ ខោ , ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យេ តេ ភិក្ខូ ថេរា រត្តញ្ញូ ចិរបព្ពជិតា សង្ឃបិតរោ សង្ឃបរិណាយកា, តេ អតិរេកបូជាយ បូជេតា ហោតិ។

“ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ឯកាទសហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ភព្ពោ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ វុឌ្ឍិំ វិរូឡ្ហិំ វេបុល្លំ អាបជ្ជិតុ”ន្តិ។ សត្តមំ។

៨. បឋមសមាធិសុត្តំ

១៨. [អ. និ. ១០.៦] អថ ខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ –

“សិយា នុ ខោ, ភន្តេ, ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស, ន អាបស្មិំ អាបោសញ្ញី អស្ស, ន តេជស្មិំ តេជោសញ្ញី អស្ស, ន វាយស្មិំ វាយោសញ្ញី អស្ស, ន អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន ឥធលោកេ ឥធលោកសញ្ញី អស្ស, ន បរលោកេ បរលោកសញ្ញី អស្ស, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា”តិ?

“សិយា, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស...បេ. ... យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា”តិ។

“យថា កថំ បន, ភន្តេ, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស...បេ.... យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា”តិ?

“ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឯវំសញ្ញី ហោតិ – ‘ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ, យទិទំ សព្ពសង្ខារសមថោ សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាគោ និរោធោ និព្ពាន’ន្តិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស, ន អាបស្មិំ អាបោសញ្ញី អស្ស, ន តេជស្មិំ តេជោសញ្ញី អស្ស, ន វាយស្មិំ វាយោសញ្ញី អស្ស, ន អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន ឥធលោកេ ឥធលោកសញ្ញី អស្ស, ន បរលោកេ បរលោកសញ្ញី អស្ស, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា”តិ។ អដ្ឋមំ។

៩. ទុតិយសមាធិសុត្តំ

១៩. តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“សិយា នុ ខោ ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស, ន អាបស្មិំ អាបោសញ្ញី អស្ស...បេ.... ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន នេវសញ្ញានា

សញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន ឥធលោកេ ឥធលោកសញ្ញី អស្ស, ន បរលោកេ បរលោកសញ្ញី អស្ស, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា''តិ? ''ភគវំមូលកា នោ, ភន្តេ, ធម្មា ភគវំនេត្តិកា ភគវំបដិសរណា។ សាធុ វត, ភន្តេ, ភគវន្តំយេវ បដិភាតុ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្ថោ។ ភគវតោ សុត្វា ភិក្ខូ ធារេស្សន្តី''តិ។

''តេន ហិ, ភិក្ខវេ, សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ; ភាសិស្សាមី''តិ។ ''ឯវំ, ភន្តេ''តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

''សិយា, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស...បេ.... យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា''តិ។

''យថា កថំ បន, ភន្តេ, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស...បេ.... យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា''តិ?

''ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឯវំសញ្ញី ហោតិ – 'ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ, យទិទំ សព្ពសង្ខារសមថោ សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាគោ និរោធោ និព្ពាន'ន្តិ ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស...បេ. ... យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា''តិ។ នវមំ។

១០. តតិយសមាធិសុត្តំ

២០. [អ. និ. ១០.៧] អថ ខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេនាយស្មា សារិបុត្តោ តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា សារិបុត្តេន សទ្ធឹ សម្មោទឹសុ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ សារិបុត្តំ ឯតទវោចុំ –

''សិយា នុ ខោ, អាវុសោ សារិបុត្ត, ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស...បេ.... យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា''តិ? ''សិយា, អាវុសោ, ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស...បេ.... យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា''តិ។

''យថា កថំ បន, អាវុសោ សារិបុត្ត, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស...បេ.... យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា''តិ?

''ឥធ , អាវុសោ, ភិក្ខុ ឯវំសញ្ញី ហោតិ – 'ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ, យទិទំ សព្ពសង្ខារសមថោ សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាគោ និរោធោ និព្ពាន'ន្តិ។ ឯវំ ខោ, អាវុសោ, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស...បេ.... យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា''តិ។ ទសមំ។

១១. ចតុត្ថសមាធិសុត្តំ

២១. តត្រ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – ''សិយា នុ ខោ, អាវុសោ, ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស, ន អាបស្មឹ អាបោសញ្ញី អស្ស, ន តេជស្មឹ តេជោសញ្ញី អស្ស, ន វាយស្មឹ វាយោសញ្ញី អស្ស, ន អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន ឥធលោកេ ឥធលោកសញ្ញី អស្ស, ន បរលោកេ បរលោកសញ្ញី អស្ស, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា''តិ?

“ទូរតោបិ ខោ មយំ, អាវុសោ, អាគច្ឆេយ្យាម អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស សន្តិកេ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្ថមញ្ញាតុំ។ សាធុ វតាយស្មន្តំយេវ សារិបុត្តំ បដិភាតុ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្ថោ។ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស សុត្វា ភិក្ខូ ធារេស្សន្តី”តិ។

“តេនហាវុសោ, សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវមាវុសោ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស បច្ចស្សោសុំ។ អាយស្មា សារិបុត្តោ ឯតទវោច –

“សិយា, អាវុសោ ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស…បេ…. យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា”តិ។

“យថា កថំ បនាវុសោ, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស…បេ…. យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា”តិ?

“ឥធ, អាវុសោ, ភិក្ខុ ឯវំសញ្ញី ហោតិ – ‘ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ, យទិទំ សព្ពសង្ខារសមថោ សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាគោ និរោធោ និព្ពាន’ន្តិ។ ឯវំ ខោ, អាវុសោ, សិយា ភិក្ខុនោ តថារូបោ សមាធិបដិលាភោ យថា នេវ បថវិយំ បថវិសញ្ញី អស្ស, ន អាបស្មិំ អាបោសញ្ញី អស្ស, ន តេជស្មិំ តេជោសញ្ញី អស្ស, ន វាយស្មិំ វាយោសញ្ញី អស្ស, ន អាកាសានញ្ចាយតនេ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញី អស្ស, ន អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញី អស្ស, ន ឥធលោកេ ឥធលោកសញ្ញី អស្ស , ន បរលោកេ បរលោកសញ្ញី អស្ស, យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តត្រាបិ ន សញ្ញី អស្ស; សញ្ញី ច បន អស្សា”តិ។ ឯកាទសមំ។

អនុស្សតិវគ្គោ ទុតិយោ។

តស្សុទ្ទានំ –

ទ្វេ វុត្តា មហានាមេន, នន្ទិយេន សុភូតិនា;
មេត្តា អដ្ឋកោ គោបាលោ, ចត្តារោ ច សមាធិនាតិ។

៣. សាមញ្ញវគ្គោ

២២-២៩. “ឯកាទសហិ , ភិក្ខវេ, អង្គេហិ សមន្នាគតោ គោបាលកោ អភព្ពោ គោគណំ បរិហរិតុំ ផាតឹ កាតុំ។ កតមេហិ ឯកាទសហិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, គោបាលកោ ន រូបញ្ញូ ហោតិ, ន លក្ខណកុសលោ ហោតិ, ន អាសាដិកំ ហារេតា ហោតិ, ន វណំ បដិច្ឆាទេតា ហោតិ, ន ធូមំ កត្តា ហោតិ, ន តិត្ថំ ជានាតិ, ន បីតំ ជានាតិ, ន វីថិំ ជានាតិ, ន គោចរកុសលោ ហោតិ, អនវសេសទោហី ច ហោតិ, យេ តេ ឧសភា គោបិតរោ គោបរិណាយកា តេ ន អតិរេកបូជាយ បូជេតា ហោតិ – ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ឯកាទសហិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ គោបាលកោ អភព្ពោ គោគណំ បរិហរិតុំ ផាតឹ កាតុំ។

“ឯវមេវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ឯកាទសហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អភព្ពោ ចក្ខុស្មិំ អនិច្ចានុបស្សី វិហរិតុំ…បេ.… អភព្ពោ ចក្ខុស្មិំ ទុក្ខានុបស្សី វិហរិតុំ… អភព្ពោ ចក្ខុស្មិំ អនត្តានុបស្សី វិហរិតុំ… អភព្ពោ ចក្ខុស្មិំ ខយានុបស្សី វិហរិតុំ… អភព្ពោ ចក្ខុស្មិំ វយានុបស្សី វិហរិតុំ… អភព្ពោ ចក្ខុស្មិំ វិរាគានុបស្សី វិហរិតុំ… អភព្ពោ ចក្ខុស្មិំ និរោធានុបស្សី វិហរិតុំ… អភព្ពោ ចក្ខុស្មិំ បដិនិស្សគ្គានុបស្សី វិហរិតុំ”។

៣០-៦៩. …សោតស្មិំ… ឃានស្មិំ… ជិវ្ហាយ… កាយស្មិំ… មនស្មិំ…។

៧០-១១៧. …រូបេសុ… សទ្ទេសុ… គន្ធេសុ… រសេសុ… ផោដ្ឋព្ពេសុ… ធម្មេសុ…។

១១៨-១៦៥. …ចក្ខុវិញ្ញាណេ… សោតវិញ្ញាណេ… ឃានវិញ្ញាណេ… ជិវ្ហាវិញ្ញាណេ… កាយវិញ្ញាណេ… មនោវិញ្ញាណេ…។

១៦៦-២១៣. …ចក្ខុសម្ផស្សេ… សោតសម្ផស្សេ… ឃានសម្ផស្សេ… ជិវ្ហាសម្ផស្សេ … កាយសម្ផស្សេ… មនោសម្ផស្សេ…។

២១៤-២៦១. …ចក្ខុសម្ផស្សជាយ វេទនាយ… សោតសម្ផស្សជាយ វេទនាយ… ឃានសម្ផស្សជាយ វេទនាយ… ជិវ្ហាសម្ផស្សជាយ វេទនាយ… កាយសម្ផស្សជាយ វេទនាយ… មនោសម្ផស្សជាយ វេទនាយ…។

២៦២-៣០៩. …រូបសញ្ញាយ… សទ្ទសញ្ញាយ… គន្ធសញ្ញាយ… រសសញ្ញាយ… ផោដ្ឋព្ពសញ្ញាយ … ធម្មសញ្ញាយ…។

៣១០-៣៥៧. …រូបសញ្ចេតនាយ… សទ្ទសញ្ចេតនាយ… គន្ធសញ្ចេតនាយ… រសសញ្ចេតនាយ… ផោដ្ឋព្ពសញ្ចេតនាយ… ធម្មសញ្ចេតនាយ…។

៣៥៨-៤០៥. …រូបតណ្ហាយ… សទ្ទតណ្ហាយ… គន្ធតណ្ហាយ… រសតណ្ហាយ… ផោដ្ឋព្ពតណ្ហាយ… ធម្មតណ្ហាយ…។

៤០៦-៤៥៣. …រូបវិតក្កេ… សទ្ទវិតក្កេ… គន្ធវិតក្កេ… រសវិតក្កេ… ផោដ្ឋព្ពវិតក្កេ… ធម្មវិតក្កេ…។

៤៥៤-៥០១. …រូបវិចារេ… សទ្ទវិចារេ… គន្ធវិចារេ… រសវិចារេ… ផោដ្ឋព្ពវិចារេ… ធម្មវិចារេ អនិច្ចានុបស្សី វិហរិតុំ… ទុក្ខានុបស្សី វិហរិតុំ… អនត្តានុបស្សី វិហរិតុំ… ខយានុបស្សី វិហរិតុំ… វយានុបស្សី វិហរិតុំ… វិរាគានុបស្សី វិហរិតុំ… និរោធានុបស្សី វិហរិតុំ… បដិនិស្សគ្គានុបស្សី វិហរិតុំ…បេ.…។

៤. រាគបេយ្យាលំ

៥០២. “រាគស្ស , ភិក្ខវេ, អភិញ្ញាយ ឯកាទស ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ឯកាទស? បឋមំ ឈានំ, ទុតិយំ ឈានំ, តតិយំ ឈានំ, ចតុត្ថំ ឈានំ, មេត្តាចេតោវិមុត្តិ, ករុណាចេតោវិមុត្តិ, មុទិតាចេតោវិមុត្តិ, ឧបេក្ខាចេតោវិមុត្តិ, អាកាសានញ្ចាយតនំ, វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ, អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ – រាគស្ស, ភិក្ខវេ, អភិញ្ញាយ ឥមេ ឯកាទស ធម្មា ភាវេតព្ពា។

៥០៣-៥១១. “រាគស្ស, ភិក្ខវេ, បរិញ្ញាយ... បរិក្ខយាយ... បហានាយ... ខយាយ... វយាយ... វិរាគាយ... និរោធាយ... ចាគាយ... បដិនិស្សគ្គាយ... ឥមេ ឯកាទស ធម្មា ភាវេតព្ពា។

៥១២-៦៧១. “ទោសស្ស ...បេ.... មោហស្ស... កោធស្ស... ឧបនាហស្ស... មក្ខស្ស... បឡាសស្ស... ឥស្សាយ... មច្ឆរិយស្ស... មាយាយ... សាឋេយ្យស្ស... ថម្ភស្ស... សារម្ភស្ស... មានស្ស... អតិមានស្ស... មទស្ស... បមាទស្ស អភិញ្ញាយ...បេ.... បរិញ្ញាយ... បរិក្ខយាយ... បហានាយ... ខយាយ... វយាយ... វិរាគាយ... និរោធាយ... ចាគាយ... បដិនិស្សគ្គាយ ឥមេ ឯកាទស ធម្មា ភាវេតព្ពា”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

រាគបេយ្យាលំ និដ្ឋិតំ។

នវ សុត្តសហស្សានិ, ភិយ្យោ បញ្ចសតានិ ច [បញ្ច សុត្តសតានិ ច (អដ្ឋ.)];
សត្តបញ្ញាស សុត្តន្តា [សុត្តានិ (អដ្ឋ.)], អង្គុត្តរសមាយុតា [ហោន្តិ អង្គុត្តរាគមេ (អដ្ឋ.)] តិ។

ឯកាទសកនិបាតបាឡិ និដ្ឋិតា។

អង្គុត្តរនិកាយោ សមត្តោ។